

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Govcu pri Gorenji Trebui, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

MRZLIČNA POSVETOVANJA PREDSEDNIKA VLADE S TAJNIKI VLADNIH STRANK

Vlada bo danes odločala o krizi
ki jo je odprl La Malfa z odstopom

Po izjavah De Martina, Fanfanija in Orlandija bodo skušali vladno krizo omejiti in nadaljevat z levsredinsko koalicijo - Fanfani za strogo izvajanje obveznosti, ki so jih stranke leve sredine sprejele ob sestavi sedanje vlade

RIM, 1. — Odstop zakladnega ministra republikanec La Malfa je odprl tisto politično krizo med strankami vladne koalicije, ki so se vsi do sedaj izogibali. Kriza je bila sicer v zraku že nekaj časa. Resni gospodarski položaj in težave, ki so nastale z energetsko krizo in veliko podražitvijo surovin so narekivale vsem strankam veliko previdnosti, da bi ne še bolj zaostrile položaja v državi, ki je itak že zelo resen.

Po današnjih mrzličnih sestankih in pogovorih med predsednikom vlade in voditelji strank leve sredine se zdi, da bo politična kriza omejena in da bodo nadaljevali z levsredinsko koalicijo.

Osnovne vodstvo republikanske stranke, ki se je sestalo danes, je proučilo položaj po odstopu La Malfa. Osnovne vodstvo je potrdilo njegov odstop iz vlade, obenem pa sklenilo, da odstopijo tudi ministri brez listnice Bucalossi ter oba ministrska podtajnika Campagna in Cifarelli. Iz uradnega sporočila, ki ga je objavilo osrednje vodstvo ni točno razvidno, ali namerava republikanska stranka v prihodnosti podpirati levsredinsko vladno odznanje, ali pa preiti v opozicijo. V sporočilu je samo rečeno, da je osrednje vodstvo »potrdilo čut odgovornosti, ki so ga republikanci vedno pokazali pri odločitvi obrambi demokratične solidarnosti, ki je v

naj ravnala predsednik vlade po odstopu La Malfa. Dopolnje se je Rumor pogovarjal s Fanfanim, narkar je sprejel tajnika PSI De Martina, nato pa tajnika PSDI Orlandija.

Po sestanku z Rumorjem je De Martino izjavil časnikarjem, da tolači odločitev republikancev kot politično dejanje, ki odpira vladno krizo. Poudaril je, da pripada odločitev o tem vprašanju predsedniku vlade. Tajnik PSDI Orlandi pa je po pogovoru z Rumorjem izjavil, da si prizadeva, da bi preprečil, da bi država ostala brez političnega vodstva in da bi se položaj nevarno poslabšal z vsemi možnimi škodljivimi posledicami.

Predsednik Rumor je pred pogovori s tajniki strank sprejel delegacijo republikancev, ki so mu sporočili sklepe osrednjega vodstva, ki je sklenilo umakniti svoje zastopstvo iz vlade.

Po sestanku z Rumorjem je bil Fanfani zelo govoren s časnikarji. Povedal jim je, da ga je predsednik vlade seznanil s stališčem republikancev, socialistov in socialdemokratov. Fanfani je dejal, da je razumljivo, da mu ni bilo treba spomniti Rumorja, koliko je krščanska demokracija v preteklih mesecih, zlasti pa v zadnjih tednih storila, da bi preprečila prekinitev vladne dejavnosti v tem resnem gospodarskem položaju. Sporočilo predsednika Rumorja, da se bo jutri sestala vlada, da sprejme na znanje nastale težave, je dejal Fanfani, me je zelo prizadelo. »Opogumilo pa me je prepričanje — je dejal Fanfani — da se bo krščanska demokracija odločno prizadevala, da se bodo demokratične sile, ki so z njo povezane, obvezale za še bolj učinkovito uresničitev vseh sprejetih obveznosti lanskega julija.

Fanfani je nato dejal, da je treba omiliti posledice pomanjkanja živil in surovin v Italiji in v svetu, preprečiti nadaljnje naraščanje cen ter omiliti trgovinska neravnovesja, da se obdrži raven proizvodnje in zaposlitve, da se zavaruje vrednost lire in kupna moč delavskih plač.

Iz Fanfanijeve izjave, kakor tudi iz stališča socialdemokratov in socialistov, da prepuščajo predsedniku vlade, da potegne zaključke krize, ki jo je odprl zakladni minister La Malfa, je razvidno, da noče nihče zaostriti krize, ker se vsi zavajo, da bi bilo takšno stališče pogubno za vse demokratične sile. To so danes poudarili tudi sindikati (o čemer pišemo v posebnem članku), kakor tudi organizacija katoliških delavcev ACLI.

Sestanek leve sredine
o referendumu in RAI-TV

RIM, 1. — Na sedežu PRI je bil danes sestanek med predstavniki strank leve sredine, na katerem so proučili vprašanje uporabe RAI-TV v obdobju kampanje za referendum o razporoki. Sestanka so se udeležili poslanci Mazzarino (KD), Cicchitto (PSD), Orsello (PSDI) in Battaglia (PRI). V prihodnjih dneh pa se bodo o istem vprašanju posvetovali predstavniki strank, ki nasprotujejo ukinitvi zakona o razporoki, se pravi vseh strank razen KD in mislovev.

RIM, 1. — V vsej Italiji je bila danes celodnevna stavka uslužbenecv krajevnih ustanov. Sindikalna federacija CGIL, CISL in UIL je sporočila, da bodo občinski in pokrajinski uslužbenci ponovno stavkali 48 ur 6. in 7. marca, če ne bo med tem časom prišlo do podpisane sporazuma o obnovitvi vsedržavne delovne pogodbe.

Italijansko-jugoslovansko gospodarsko sodelovanje
Matteotti in Ludviger govorila tudi o izboljšanju obmejne blagovne menjave

RIM, 1. — Tukaj so se danes zaključili pogovori med jugoslovanskim ministrom za zunanjo trgovino Ludvigerjem in italijanskim ministrom za zunanjo trgovino Matteottijem. Ministra sta preučila vprašanje trgovinske menjave med obema državama in ugotovila, da se je menjava lani izredno dobro razvijala, saj je dosegla v obeh smereh več milijard dolarjev vrednosti, kar pomeni 40 odstotkov več kot leta 1972.

Obenem sta ministra z zadovoljstvom ugotovila, da se je jugoslo-

vanski primanjkljaj z Italijo v lanskem letu zmanjšal na 65 milijonov dolarjev, kar omogoča še večjo trgovinsko menjavo med obema državama. Po lanskoletnih podatkih je Italija na prvem mestu pri jugoslovanskem izvozu, na drugem pa, takoj za Zahodno Nemčijo, pri uvozu.

Med pogovori sta ministra obširno obravnavala tudi vprašanje tehnične in industrijske kooperacije med obema državama, ki se po njuni ugotovitvi zadovoljivo razvijata. Ju-

Trije gospodarski ministri (Colombo — finance, La Malfa — zaklad in Giolitti — proračun) v dneh, ko so odločali o zamrzitvi cen lani julija. Sedaj je La Malfa odstopil in sprožil vladno krizo

PREDVIDEVANJA O SESTAVI NOVE VLADE SO ZA SEDAJ NEMOGOČA

Izredno negotov položaj v Veliki Britaniji
po pekočem Heathovem porazu na volitvah

Laburisti so zmagali, toda imajo samo relativno večino - Napredek liberalcev v odstotkih, ne pa v sedežih

Britanski laburistični voditelj Harold Wilson

LONDON, 1. — Predčasne parlamentarne volitve v Veliki Britaniji, ki bi morale omogočiti sestavo trdne vlade, so nasprotno ustvarile še bolj negotov položaj. Dejstvo je, da je danes zvečer — po objavi skoraj popolnih rezultatov volitev — nemogoče predvideti, kdo bo jutri vladal v Veliki Britaniji.

Heathovi konservativci so nedvomno zabeležili hud poraz, saj so zgubili večino v parlamentu. Wilsonovi laburisti lahko upravičeno govorijo o zmagi, saj imajo sedaj več sedežev od konservativcev, nimajo pa absolutne večine. Dolocen uspeh so želi tudi liberalci, ki so prejeli okrog šest milijonov glasov, zaradi britanskega volilnega sistema pa se morajo zadovoljiti s pičlimi dvanajstimi sedeži v spodnjem domu.

Ko manjkajo samo rezultati petih volilnih okrožij, kar ustreza petim sedežem v parlamentu, so izidi naslednji: laburisti imajo 300 sedežev, konservativci 296, liberalci 12, ostale manjše stranke pa 22. Absolutna večina znaša 318 sedežev, kar pomeni, da bi si konservativci ne mogli zagotoviti potrebne večine niti v primeru zavezništva z liberalci.

Perspektive so torej zelo nejasne. Premier Heath je danes zvečer obiskal kraljico, ki je prekinila svoj obisk v Avstraliji in se vrnila v London, in ji sporočil o položaju. O odstopu Heathove vlade se torej še ne govori, čeprav nima več večine v parlamentu. Seveda pa bo do odstopa moralo priti, razen če ne bi sklicali novih volitev v zelo kratkem roku.

Nove volitve so torej ena od možnosti — in menda najbolj dramatična — ki se sedaj odpirajo. Druga možnost, ki smo jo že omenili, je koalicijska vlada: pri tem pa bi ne zadovala konservativcem podpora liberalcev, pač pa bi si morali zagotoviti tudi pomoč manjših strank, ki so dokaj raznolične. V novem parlamentu bodo imeli dva sedeža neodvisni socialisti, pet škotski nacionalisti, šest predstavnikov Severne Irske, ki so v veliki večini zastopniki najbolj skrajnega krila protestantov: med njimi je sam Jan Paisley, eden najbolj odločnih hujšakačev v državljanski vojni v Ulstru. V primeru, da bi koalicijska vlada bila možna, pa bi se postavilo vprašanje novega premiera, saj so na primer liberalci že jasno povedali, da ne bodo sklenili zavezništva s Heathom. Novi premier bi tako lahko postal sedanjí minister za delo William Whitelaw.

Najbolj logična rešitev pa bi bila manjšinska laburistična vlada pod predstvom Harolda Wilsona. Gre za stranko, ki ima največ sedežev in ki ji torej po britanski demokratični praksi pritiče naloga, da sestavi vlado. Seveda pa bi si morala vlada prav tako zagotoviti vsaj tisto podporo drugih manjših strank, saj bi sicer padla ob prvem važnem glasu v parlamentu.

KISSINGERJEVA MISLIJA NA BLIŽNJEM VZHODU

Še nobenega zbližanja
med Sirijo in Izraelom

Stališča obeh vlad o vprašanju razmika čet so si še vedno zelo oddaljena - Po kratkem obisku v Tel Avivu Kissinger v Damasku

DAMASK, 1. — Ameriški zunanji minister Kissinger nadaljuje svoj »maratonski tek« po bližnjem vzhodu prestolnicah: jutraj je še bil v Kairu, nato je odpotoval na komaj šesturni obisk v Tel Avivu, sedaj pa je v Damasku.

Jutraj je Kissinger prisostvoval kratki svečanosti dviga zastave na ameriskem veleposlanstvu po večrajšnji formalni obnovitvi diplomatskih odnosov med Kairo in Washingtonom. Tu je imel tudi kratek pogovor, v katerem je med drugim dejal, da so ZDA in Egipt postavili osnove za mir, za katerega upa, da bo trajen. Takoj zatem je v spremstvu svojega egiptovskega kolega Fahmija odšel na letališče in od tod v Tel Aviv.

O Kissingerjevih pogovorih z Goldo Meir in njenimi najbližjimi sodelavci ni nobenih uradnih vesti. Sam sef ameriške diplomacije je pred odhodom v Damask dal nekaj generičnih izjav o »prijetem prisrčnem sodelovanju na pogovorih ter ponovni ujanje, da bi lahko dosegli mir na tem področju. Toda pot za doseg tega cilja je očitno še dolga in težavna. Stališča Sirije in Egipta o razmiku čet so si prekosile zelo oddaljena, lahko bi rekli celo diametralno nasprotna. Res je, da je Izrael končno prejel seznam svojih vajakov, ki so v ujetništvu v Siriji, in da je te ujetnike danes prvič obiskala delegacija mednarodnega Rdečega križa, s čimer je bila odpravljena formalna zapreka k začetku posredovalne misije. To je mogoče

»izboljšalo ozračje«, ni pa še v ničemer zbližalo stališč. Sirija namreč zahteva, naj bi v okviru sporazuma o razmiku čet Izrael vrnil ne samo ozemlje, ki ga je zasedel med oktobrsko vojno, pač pa tudi del ozemlja, ki so ga izraelske čete zasedle med šestdnevno vojno junija 1967. Istočasno s sporazumom o razmiku čet pa naj bi se Izrael po zahtevah Damaska obvezal, da se bo umaknil z vsega sirskega ozemlja, zasedenega leta 1967. Izraelsko stališče je povsem drugačno: Izraelci so pripravljeni se umakniti s področja, ki so ga zasedli med zadnjo vojno, na črto premirja iz leta 1967, ki ga jo Tel Aviv dejansko ima za svojo državno mejo. O predlogih Izraela naj bi se mednarodne sile OZN nastanile na evakviranem ozemlju, medtem ko naj bi na črto premirja tako Sirija kot Izrael običajno zmanjšala svojo vojaško prisotnost.

Glede na tako bistvene razlike je težko predvideti, ali bo Kissingerjeva mislija uspešna. Poleg tega bo moral ameriški zunanji minister rešiti še nekatera druga vprašanja, kot na primer vprašanje sedeža morebitnih neposrednih pogajanj med Izraelom in Sirijo, morebitno udeležbo Egipta na pogajanjih v vlogi posredovalca in izmenjavo vojnih ujetnikov, kateri letalska vlada pripisuje zelo veliko važnost.

Za sedaj še niso objavili Kissingerjevih programov po obisku v Damasku, ker bo obrazložil predsedniku Asadu in njegovim sodelavcem izraelsko stališče. Po neuradnih vesteh bo šef ameriške diplomacije odpotoval najprej v Aman na pogovore z jordanskim kraljem Husseinom, nato pa še v Riad, kjer ga bo sprejel saudski kralj Fejsal.

Samo nekaj ur po odhodu ameriškega državnega sekretarja iz egiptovske prestolnice je v Kairo prispel sovjetski zunanji minister Gromiko, ki se je prej mudil v Damasku. Gromiko je imel že prvi pogovor s svojim egiptovskim kolegom Fahmijem, jutri pa ga bo sprejel predsednik Sadat.

Kairski tisk poroča danes o nameravi obiskati sovjetskega v ameriškega predsednika v Egiptu. Nixon naj bi prišel v Kairo že aprila, kot trdi »Al Ahram«, datum obiska Nikolaja Podgornega pa menda še ni bil določen.

Jobert v Bonnu

BONN, 1. — Francoski zunanji minister Michel Jobert je prisel danes jutraj v Bonn na pogovore s svojim kolegom Walterjem Scheelom v okviru običajnih francosko-zahodnonemških posvetovanj.

Ministra bosta pripravila srečanje na vrhu med predsednikom Pompidoujem in kanclerjem Brandom, ki bo 4. in 5. aprila. Poleg tega bodo na dnevnem redu vprašanja EGS, odnosov med Evropo in ZDA in skupne energetske politike držav evropske skupnosti. Govor bo menda tudi o vlogi, ki naj jo Evropa odigra v reševanju bližnjemvzhodne krize.

RIM, 1. — Ožji odbor medministrskega odbora za cene je danes pod predsedstvom ministra za industrijo De Mito proučil veliko število predlogov za povišanje cen, ki so razmrznjeni na osnovi vladnega odloka. Ožji odbor je zavrnil vsaj 150 predlogov in sklenil, da jih je treba ponovno podrobno proučiti.

DANES

Predsednik vlade Rumor in tajniki strank levsredinske koalicije so se večer posvetili ves dan pogovorom, kako rešiti krizo, ki jo je načel zakladni minister, republikanec La Malfa, z odstopom iz vlade. Njegov odstop in odstop ostalih članov republikanske delegacije v vladi je danes potrdilo osrednje vodstvo stranke. Po pogovorih, ki jih je imel Rumor s tajniki vladnih strank so sporočili, da se bo danes ob 11. uri dopolnje sestala vlada in sklepala o nastalem položaju. Iz izjav, ki so jih dali De Martino, Fanfani in Orlandi po pogovoru z Rumorjem je razvidno, da nihče od njih noče zaostriti odnosov v levsredinski koaliciji, ker se zavedajo, da bi zaostritev politične krize prizadela vse demokratične sile. To so potrdili tudi sindikati z izjavo, ki jo je objavilo tajništvo federacije CGIL, CISL in UIL, v kateri pravi, da je treba čimprej rešiti krizo in okrepiti demokracijo.

V Veliki Britaniji vlada po predčasnih parlamentarnih volitvah izredna negotovost. Wilsonovi laburisti so sicer dosegli obembno zmago, niso pa si zagotovili absolutne večine v parlamentu. Premier Heath pa kljub pekočemu porazu še ni odstopil

ter bo verjetno skušal ustvariti koalicijsko vladno, kar pa bo zelo težko, saj bi si moral zagotoviti podporo ne samo liberalcev, pač pa tudi drugih manjših skupin, ki imajo svoje predstavnike v parlamentu. Glede na tak položaj ni izključeno, da bi sklicali nove volitve v najkrajšem roku.

Zastopniki strank ustavnega loke in enotne sindikalne federacije v Gorici so večer predložili goriskemu prefektu zaskrbljenost prebivalstva zaradi vedno večje in nevarne aktivnosti fašistov v mestu in v pokrajini. Fašistične izgrede med splošno stavko v sredo je obsojil tudi gorški pokrajinski svet in pozval k demokratični in protifašistični solidarnosti.

Na večeršnji seji devinske nabrežinskega občinskega sveta so z glasovi strank KD, PSDI in SSL izvolili novi sredinski občinski odbori. Za župana je bil potrjen dr. Dragomir Legiša.

Stalno slovensko gledališče je sinoči uprizorilo v Kulturnem domu v premierski izvedbi komedijo Edvarda De Filipa »Božič pri Cupielovih«. Zelo številno občinstvo je predstavko, ki jo je režiser Jože Babič in v kateri so igralci odlično podali svoje vloge, zelo toplo sprejelo.

IZJAVA SINDIKALNE FEDERACIJE

Prebroditi vladno krizo
in utrditi demokracijo

Gospodarske krize ni mogoče reševati v škodo delavcev

RIM, 1. — Tajništvo federacije CGIL, CISL in UIL je na današnji seji proučilo vsedržavni gospodarski in sindikalni položaj. Po sestanku je tajništvo objavilo sporočilo, v katerem poudarja, da sedanja politična kriza ni v skladu s koristimi in smotri sindikata in da jo je treba zato čimprej rešiti.

Sindikalna federacija meni, da je treba za pozitivno rešitev krize upoštevati zahteve sindikalnega gibanja, ki so jih vladne stranke priznale, jih niso pa doslej še sprejele. Sindikalna federacija pravi, da bo vlada, če bo upoštevala te pogoje, okrepila vero delavskih množic v demokratične ustanove ter prispevala k trdnemu sodelovanju med sindikalnimi organizacijami in državno upravo. Sindikalna federacija poziva vse delavce, naj okrepijo sindikalno enotnost in ostanke najtesneje povezani s sindikalnimi organizacijami, ki bodo storile vse kar je v njihovi moči, da se prebrodi sedanja kriza in utrdi demokratični sistem.

Na seji so poudarili, da se morajo sindikalne organizacije še naprej odločno zavzemati za socialne reforme, za čimprejšnjo rešitev sindikalnih sporov z velikimi industrijskimi podjetji, za strogo nadzorstvo nad cenami, za pravične stanovanjske najemnine, za odobritev zakona o minimalnih delavskih dohodkih in za zagotovitev zaposlitve. Z zadovoljstvom so ugotovili, da se delavci v največji meri udeležijo splošne vsedržavne stavke 27. februarja in s tem okrepijo boj za čimprejšnjo rešitev hude gospodarske in socialne krize, ki pretresa državo in ki je doslej najbolj prizadela delavske množice.

Tajništvo federacije je poudarilo, da sindikalne organizacije pričakujejo, da bodo politične sile pozitivno odgovorile na zahteve, ki so bile z zadnjo splošno stavko predložene vsej italijanski javnosti, da se pospešita proizvodna dejavnost in socialna potrošnja ter da se povečata zaposlitev.

Tudi katoliška delavska organizacija ACLI je zavzela stališče do politične krize, ki jo je sprožil zakladni minister La Malfa s svojim odstopom in ugotovila, da je treba preprečiti, da bi se sedanja politična in gospodarska kriza reševala na škodo delavcev. ACLI poudarja, da je treba iskati rešitev v razumevanju delavskih vprašanj in z ukrepi, ki bodo omogočili gospodarski razvoj ter polno izkoriščanje vseh gospodarskih in delovnih zmogljivosti. ACLI pravi, da so delavci s svojo solono stavko pokazali, kakšno politiko hočejo in kakšno politiko je treba voditi, če ne hoče premostiti sedanjo gospodarsko krizo.

DRAGOMIR LEGIŠA PONOVRNO IZVOLJEN ZA ŽUPANA

TRISTRANSKI CENTRISTIČNI ODBOR
V DEVINSKO-NABREŽINSKI OBČINI

Markovic (KPI) in Caldi (PSI) podčrtala zmanjšanje demokratične osnove uprave
V programu obveza o gradnji mednarodnega kolegija, ne govori pa se o «otčkih»

Devinsko - nabrežinski občinski svet je včeraj z glasovi treh strank — KD, SSL in PSDI — izvolil dr. Dragomir Legiša za župana, nato pa Luciana Colombana (KD), Giuseppe Frisolinija (KD), Alberta Zandomenija in Antka Terčona (SSL) za občinske odbornike ter Ferruccio Suca (KD) in Virgilia Zanevra (PSDI) za namestnika odbornika. S tem je bil izvoljen centristični občinski odbor, saj v koaliciji ne sodelujejo več socialisti.

V uvodnem delu se je bil govor o političnem okviru, ki ga je najprej s svojega zornega kota obravnaval načelnik demokristjanske skupine Suc, ki je dejal, da je PSI zavrnila pogajanja, tako da so se znašli v «stanju nujnosti», saj so se morali odločiti, ali za komisarja ali za tristranski odbor. Suc je dejal, da sedanja uprava predstavlja «jamstvo za sodelovanje slovenskega in italijanskega prebivalstva» ter nadaljeval s formulo o globalni zaščiti, ki je bila že sprejeta v tržaškem občinskem svetu. Glede konkretnih programskih obveznosti je bil povezan gradnja kulturnega centra v Nabrežini z mednarodnim kolegijem.

Za njim je spregovoril socialdemokrat Zanevra, ki je prav tako govoril o nujnosti, da so se izognili komisarju in izjavil, da njegova stranka podpira zakonske nobude za zaščito slovenske manjšine.

Načelnik komunistične skupine Markovic je ugotovil, da so socialisti izstisnili iz odbora in šli v opozicijo, ker se ni moglo uravnavljati, saj KD ne drži obljub. Kot primer je navedel, da se kljub zadnji skleni občinskega sveta še vedno gradi na zelenem področju. S socialisti v odboru se niso izločile vane programske obveze, sedaj pa bo to še težje. Kriza je trajna in bo trajala še naprej, saj se koalicija oči. Markovic je podčrtal, da soštuje župana kot osebo, da pa je dejstvo, da je bil do sedaj ujetnik KD in njene volje, v novi koaliciji na bo v še bolj podrejenem položaju do stranke, ki do sedaj ni branila niti interesov svojih volivcev, temveč interese ozke skupnice.

Za socialiste je Caldi ugotovil, da nova formula pomeni nazadovanje in da ne odraža interesov devinskih ljudi, saj gre za novo centristično občinsko upravo. Program leve sredine je bil učinkovit, ni pa se ga moglo izvajati zaradi stališč Krščanske demokracije. Caldi je nato omenil dve važni sporni vprašanji in med njimi gradnjo ogromnega igrišča za turistično naselje in monopol KD v turistični ustanovi. Nato pa je nadaljeval, da se sedaj srečujejo integralizem KD in servilnost Slovenske skupnosti, kar opravičujejo z izgovorom, da ni druge alternative. V resnici pa sta obstajali dve stvarni alternativni: da KD spremeni svoje stališče, ali da se napravi drugačna, levičarska večina. Odločno je zavrnil možnost ponovnega sodelovanja socialistov v upravi in dejal, da je treba prenehati z ločevanjem ljudi in da je treba ustvariti resnično sodelovanje v občini.

Brezigar, ki načeljuje skupini Slovenske skupne liste, je dejal, da sporazum temelji na upravnem programu, ter da uprava ni centristična, ker je na tem mestu prosti svoji volji, saj je vztrajala njegova lastna politična skupina in govorila o železniški skupini koalicijske. Obžaloval je, da socialisti, s katerimi je skušal vedno ustvariti korekten odnos, ne sodelujejo v odboru in nato nadaljeval, da je komunistična opozicija neločljiv del komunističnega organa. V sedanjem položaju je treba ugotoviti demokracijo politični sistem, ker to odgovarja potrebam ljudskih množic.

Župan Legiša je nato prebral splošni politični okvir sporazuma, v katerem stranke koalicijske najprej obžalujejo, da PSI ne bo sodelovala v upravi in se socialistično stranko vabi na ponovno sodelovanje. V nadaljevanju je rečeno, da je osnovni smoter levoosredinske uprave ohraniti in utrditi oziroma polnopolnega razumevanja in dejanskega sodelovanja med prebivalci slovenskega in italijanskega jezika v devinsko - nabrežinski občini. V tem smislu se poudarja potreba po zagotovitvi globalne zaščite ter se zato podčrtuje potreba, da bi državni parlament izdal primerne zakonodajne ukrepe za globalno zaščito pravic slovenske narodne manjšine v okviru Furlanije - Julijske krajine.

Pred čitanjem drugega dela programskih obveznosti je župan Legiša dejal, da koalicijski ni izpolnila vsega, da pa je napravila dober del do sedaj sprejetih programskih obveznosti. V tej zvezi je župan navedel izvršene stvari glede sestave občinskega sveta, variante regulacijskega načrta, javnih prevozov in javnih del. V upravnem programu je najprej govor o splošnem regulacijskem načrtu, glede katerega je med drugim rečeno: Občinska upra-

PREMIERA KOMEDIJE EDUARDA DE FILIPPA V KULTURNEM DOMU

Poetičnost in realizem
v «Božiču pri Cupiellovih»

Odlična predstava celotnega ansambla, zlasti nosilcev
glavnih vlog, v stilno dognani režiji Jožeta Babiča

Sinočnja premierska uprizoritev komedije Eduarda De Filippa «Božič pri Cupiellovih» v Kulturnem domu ni bila samo tretja priložnost za srečanje s tem zanimivim neapeljskim komedijografom, igralcem in režiserjem v hramu našega gledališča, marveč tudi ponovna priložnost za spoznavanje svojevrstnega ambienta, kakršen je neapeljski in ki ga Eduardo De Filippo zna tako imenitno prenesti iz žive stvarnosti na gledališke deske, na katerih znova zaživi v vsej svoji neposrednosti in v vsem svojem ambientalnem in človeškem koloritu. Toda krivico bi delali Eduarda De Filippa, če bi mu pripisovali le to lastnost, pa čeprav je že sama po sebi umetnina. Moč De Filippove gledališke izpovednosti je v prikazovanju dimenzij malega človeka (da uporabim to Babičovo formulo) z eruptivno umetniško intuicijo, ki zaznava te, po svoji fakturi male, po občelovskih vrednotah pa nedvomno zelo razsežne dimenzije in nam jih skozi slikovito galerijo svojih ljudi in likov posreduje s poetičnostjo svojega humanizma, z ljubeznijo do človeka vsakdanjosti. Pravzaprav je pri vseh njegovih delih presenetljivo, in v «Božiču pri Cupiellovih» je to še posebej izrazito, iz kako miniaturnih fabul zna posredovati vso resničnost nekega življenja in okolja in kako lahko prava miniatura dogajanja celovito in umetniško prečiščeno razgrne pred gledalci neko življenjsko realnost, ki po svojem bistvu lahko tudi tragična, ki pa prav zato, ker je slikana s koloritom ambientalne pogojenosti, zaživi, se razplete in izteče v realističnem komedijskem žanru.

To vzporednost De Filippove odrske izpovednosti je z intuicijo izkušeneja in umetniško občutljivega režiserja ujel Jože Babič in jo v svojem režiserskem prijemu tudi do-kinjal. V dolinski občini so fašisti spregledali Pešek, ki je tako ostal uradno Pešek. Šele za časa republike in dežele Furlanije - Julijske krajine je bilo to izvirno ime okrnjeno v «Pese».

Deželna uprava je po vsem tem dolžna poskrbeti, da se bodo slovenskim občinam povrnila izvirna imena. Kakšen pomen niti sicer pripisujemo nedavni Comellijski izjavi, da je treba (manjšini) s primernimi ukrepi zagotoviti čedalje boljše položaje v zvezi s kulturnimi značilnostmi. Zakonski osnutek, ki so ga predložili svetovalcu KPI, poleg vsega ne nalaga deželni upravi nobenega novega finančnega bremena, kajti deželni organi bi bili le nekakšni posredovalci med občinskimi sveti, ki bi sprejeli sklepe o povrnitvi izvirnih imen, in osrednji organi za toponomastiko — zaključujoče predlagatelji zakonskega osnutka.

Po zmagi odprniškega gibanja je bilo pričakovati, da bo demokracija Italija odpravila to navlako, zapuščeno dvajsetletne fašistične strahotke. Žal se to ni zgodilo niti po nastanku republike, niti po proglasitvi dežele Furlanije - Julijske krajine, kateri je bil priznan poseben statut prav zaradi prisotnosti slovenske manjšine. Šele v drugi mandatni cobi je bivši predsednik deželnega odbora Beranji vložil za-koški osnutek s temotiko, ki se nekoliko približuje tem vprašanjem. Toda tudi ta zakonski osnutek je ostal v predalih deželnih dejavnikov.

Krivico, ki je bila storjena deželnim občinam, bi lahko odpravili tako, da bi predložili ustrezen zakon v poslanski zbornici, ali da bi predložili zakonski osnutek za vprašanja toponomastike v deželnem svetu ali pa še tako, da bi predložili zakonski osnutek — v deželnem svetu — samo za slovenske občine. KPI je izbrala to tretjo pot, v pričakovanju, da se bodo deželni organi pozneje lotili celotnega vprašanja toponomastike s širšo zakonsko normo.

Nujnost preureditve celotnega področja toponomastike potrjujejo tudi številni primeri, ki zadobivajo večkrat cel smehovske pogoje. Slovenska občina Sovodnje (Savogna d'Isonzo) je morala na primer čakati 22 let, da je lahko odpravila s svojih ulic poimenovanja, ki so se nanašala na razne imperialne «veličine». Ni pa prešla doljenja, da bi poimenovala ulice, kot so «28. Oktobra», «Savoja» in «Impero» po padlih partizanih ali po zaslužnih italijanskih in slovenskih možeh s kulturnega petja in neprisiljivosti.

Kot kaže, niso preiskovalni organi še dobili dovolj elementov. Zaslusili so možega, ki so ga pred nekaj meseci kakšnekoli videli v družbi pokojne Norme Cavallarin vd. Monaro, pa so ga izpustili na svobodo, ker je odpadel vsak sum na njegov račun. Našli in zaslišali so tudi prijateljico, s katero se je pokojnica večkrat družila in s katero je bila zadnjič skupaj v kavarini v Istrski ulici 5, kamor sta redno zahajali od nedeljavno popoldne. Tudi ta ženska, ki je stara nad 80 let in je prej bivala pri Sv. Justu, zdaj pa biva v Istrski ulici, ni vedela kaj povedati. Okrog 18.30 se je nesrečna ženska vrnila domov, kjer jo je čakala strašna smrt. Skoraj gotovo je, da je bil strahoten zločin opravljen med 19. in 20. uro. Pred tem je nesrečna ženska poiedla nekaj testenin in radiča. Zločinec je torej svojo žrtve za polno pazl, ali sta se srečala na cesti, oziroma je prišel k njej brez ovir in težav. Po umor ji je še napudral obraz, da je bila maska še bolj grozna. Zaklenil je od zunaj vrata in odšel, v predalu kuhinjske omarje pa so preiskovalni organi našli še drug, enak ključ glavnih hišnih vrat, ki so okoli stanovanja.

Dober plen tatov v stanovanju gostilničarja

Ko se je predinočnim 35-letna Dorina Fonda por. Scrobo okrog 23. ure vrnila domov, je zapazila, da je v stanovanju vse razmetano, pomislila je, da je to napravil njen sin. Včeraj, okrog 14. ure pa je bilo čisto drugače. Na sliki skupina stavkajočih pred vdomom, v tržaško občinsko palačo.

Včeraj so stavkali uslužbenci krajevnih ustanov, ki zahtevajo obnovo delovne pogodbe. Stavka je bila vsedravnega značaja in so se vanjo vključili skoraj vsi javni uslužbenci tudi v naši pokrajini. Zato se včeraj ni sestala občinska uprava v Trstu, zamrlo je upravno delo in v solah in drugih javnih uradih. Na sliki skupina stavkajočih pred vdomom, v tržaško občinsko palačo.

STALNO SLOVENSKO
GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

EDUARDO DE FILIPPO

BOŽIČ PRI
CUIPELLOVIH

Prevod: Lelja Rehar
Scena: Demetrij Čej
Kostumi: Anja Dolencova
Glasbena oprema: Ivo Merše
Režija: JOŽE BABIČ

Danes, 2. marca ob 20. uri
ABONMA RED B — prva sobota
po premieri

Jutri, 3. marca ob 16. uri
ABONMA RED C — prva nedelja
po premieri

Gledališča

SAG
Slovensko amatersko gledališče v
Trstu gostuje s satiričnim kabare-
tom «Dlaka v jaju» avtorjev M.
Kčute, A. Rustje, S. Verca in A.
Kraja

Danes, 2. marca ob 20. uri v
restavraciji «Križman» v Repnu. V
nedeljo, 3. marca ob 15. uri v Lok-
vahu in ob 20. uri v Štanjelu.

V nedeljo, 10. marca ob 17.30 v
Proseminu domu v Trečah.

OBČINSKO GLEDALIŠČE
«G. VERDI»

Jutri ob 16. uri ponovitev Ver-
dijeve opere «Rigoletto». V glavni
vlogi bo nastopil Tržačan Piero Cap-
pucelli. Pri gledališki blaginji so
na razpolago še preostale vstopnice.
Na razpolago so tudi vstopnice za
premiero Wagnerjeve opere «Somrak
bogov» v nemškem jeziku, ki bo v
četrtki 7. tm. ob 19. uri.

ROSSETTI

Drevo ob 20. uri šesta abonmajska
predstava Teatra Stabile: «Tri sestri-
čehova» v režiji O. C. Giovangiglia.

PD KRAŠKI DOM

prideji

danes, 2. marca ob 20. uri v
dvorani restavracije Križman v
Repnu gostovanje Slovenskega a-
materskega gledališča iz Trsta s
satiričnim kabaretom

«DLAKA V JAJCU»

Vabljeni!

AMATERSKI ODER
PROSEK KONTOVEL

gostuje jutri, 3. marca ob
17. uri v Marjinem domu pri
Sv. Ivanu z veseligrjo v treh
dejanjih

CHARLEYEVA TETKA

Vljudo vabljeni!

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
TRST - UL. F. FILZI 10 - T. 38-101, 38-045

URADNI TEČAJ BANKOVCEV

Ameriški dolar 714.—
Funt šterling 1620.—
Švicarski frank 227.50
Francoski frank 146.50
Nemška marka 265.50
Avstrijski šiling 35.60
Dinar: debeli 42.—
drobni 42.—

MENJALNICA
vseh tujih valut

Podaljšanje roka
za vlaganje prošenj
za davčno oprostitev

Finančno ministrstvo sporoča, da
zaradi stavke osebja finančnih
uradov 18., 27. in 28. februarja sto-
pil v veljavo vladni odlok št. 498
z dne 21. junija 1961, ki je bil pre-
tvorjen v zakon 28. julija istega le-
ta, ki predvideva v takih primerih
podaljšanje zapadlosti vseh rokov
za deset dni od dneva objave v
Uradnem listu.

Zato so roki za predložitev pro-
šenj za davčno oprostitev podaljša-
ni za 10 dni od objave v Uradnem
listu, do katere bo prišlo v prihod-
njih dneh ne glede na možno odlo-
čitev vlade, da podaljša omenjeni
rok za ves mesec.

Mali oglasi

MLADA IZOBRAZENKA išče luku-
rativno službo v Trstu ali zastopstvo
za Jugoslavijo. Ponudbe pod ad-
govora.

Prispevki

V spomin dragega moža Marija
Verčarja daruje žena Celestina 15.000
lir za Slovensko amatersko gledališče.

Sporočamo žalostno vest, da nas
je nepričakovano za vedno
zapustil

AVGUŠTIN KALC

Pogreb bo danes, 2. marca ob 15.30 iz hiše žalosti (Padriče
št. 5) na bazoviško pokopališče.

Žalujoča družina

Padriče, 2. marca 1974

Kino

La Cappella Underground 19.00—21.00
Ameriški film «Pandora». V glavnih
vlogah: Ava Gardner in James
Mason.

Ariston 16.00 «Città amara» film Joh-
na Hustona. Igrata Susan Tirrel
in Stacy Keach. Barvni film.

Nazionale 16.00 «Preparati la bara...»
e preparatela comoda». Terence
Hill, Horst Frank, José Torres.

Excelsior 16.00 «La sculacciatia». I-
grata Sidne Rome in Antonio So-
linas. Barvni film. Prepoveda-
no mladini pod 18. letom.

Grattacielo 16.00 «Oh! Calcutta!» Za-
bavni film v barvah. Prepovedano
mladini pod 18. letom.

Fenice 14.30 «Serpico». Glavno vlogo
igra Al Pacino. Barvni film.

Eden 16.00 «Pasinolijev film «Storie
scellerate». N. Davoli, F. Citti, N.
Machiavelli. Barvni film.

Ritz 16.00 «Jesus Christ Superstar»
Barvni film režiserja Normana Je-
wisona.

Aurora 16.00—18.30—21.30 «O Luki
Man!» Igra Malcolm McDowell. Bar-
vni film. Prepovedano mladini pod
18. letom.

Capitol 15.30 «Sesso matto». G. Gian-
nini in L. Antonelli. Barvni film.
Prepovedano mladini pod 14. letom.

Cristallo 16.30—21.45 «Agente 007 vi-
vi e lascia morire». Barvni film
za vsakogar.

Impero 16.30 «Paolo il caldo». Barv-
ni film. V glavnih vlogah nastopa
Giancarlo Giannini. Prepovedano
mladini pod 18. letom.

Filodrammatico 16.30 «Füräulen in u-
niforme». Barvni film. Prepovedano
mladini pod 18. letom.

Moderno 16.30 «L'ultima neve di pri-
mavera». Bekim Fehmiu in Agos-
tina Belli.

Ideale 16.00 «Dalla Cina con furore»
Bruce Lee, Nora Miao, Barvni
film.

Vittorio Veneto 16.30—18.15—20.30 «La
notte dell'ultimo giorno». Tony Ken-
dall, Marina Malfatti, Corrado Pa-
ni. Prepovedano mladini pod 18.
letom.

Abbazia 16.00 «L'uccello migratore».
Zabavni film v barvah. Igrata Lan-
do Buzzanca in Rosanna Podesta.

Astra 16.00 «Il serpente». Igrajo
Yul Brynner, Henry Fonda, Dirk
Bogarde. Barvni film.

Radio 16.00 «La bestia di sangue»
John Ashley. Barvni film. Prepo-
vedano mladini pod 14. letom.

Iris - Prosek 19.30 «Joe Kidd». Barv-
ni film.

Razstave

V ponedeljek, 4. marca, ob 18.
uri bo v OBČINSKI GALERII od-
pravo razstavo svojih akvarelov slikar
dr. Robert Hlavaty, ki bo razstav-
ljal do 12. marca.

V galeriji «La Lanterna» v Ul.
sv. Nikolaja 6 bo danes ob 17.30
odprl svojo razstavo slikar James
Lechay, ki bo razstavljal do 22. tm.

V galeriji Russo v pasazi Rossoni
razstavlja od sinovi tržaški slikar dr.
Ottone Griseili, ki bo razstavljal do
10. tm.

V galeriji Carstiusu bo danes od-
prl razstavo svojih del slikar Orlan-
do Poian, ki bo razstavljal do 19.
marca.

Razna obvestila

Danes, 2. marca ob 16. uri bo
na tržaški univerzi v dvorani Fe-
lice Venezian predaval profesor lju-
bljanske univerze dr. Veljko Rus o
temi «Samoupravljanje: resničnost
in utopija». Predavanje prireja-
ta Kulturno združenje «Most» iz Trsta
in Inštitut za delovno pravo ekon-
omske fakultete tržaške univerze.

Mladinski krožek Trst, Ul. Gin-
nastica 72 — kinodisek — obvešča
člane, da se bo serija filmov nade-
ljevala ob sobotah ob 16. uri, na-
mesto ob nedeljah. Prvi film na spo-
redju je danes, 2. marca in sicer «La
via dei giganti». Vsa nadaljnja ob-
vestila o poteku programa na sedežu
krožka. Vabljeni!

Včeraj - danes

Danes, SOBOTA, 2. marca
JANJA

Sonce vzide ob 6.42 in zatone ob
17.52 — Dolžina dneva 11.10 — Lu-
na vzide ob 10.57 in zatone ob 2.05.

Jutri, NEDELJA, 3. marca
MILENA

Vreme včeraj: najvišja temperatura
9 stopinj, najnižja 3, ob 19. uri 4,8
stopinje, zračni pritisk 1015,1 mb,
stanovitost, brezvetrie, vlaga 80-od-
stotna, nebo oblačno, padavine 0,2
mm dežja, morje mirno, temperatura
morja 9 stopinj.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 13. do 16. ure)

Alla Basilia, Ul. S. Giusto 1; Cro-
ce Verde, Ul. Settefontane 39; Alla
Giustizia, Trg Libertà 43; Alla Testa
d'Oro, Ul. Mazzini 43.

NOČNA SLUŽBA LEKARN
(od 19.30 do 8.30)

Al Lloyd U. Orlogio 6 — Ul. Diaz
2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Pic-
ciola, Ul. Oriani 2; All'Annunziata,
Trg Valmura 11.

LEKARNE V OKOLICI

Boljune (tel. 228.124); Bazovica (tel.
226-165); Opčine (tel. 211-001); Pro-
sek (tel. 225-141); Božje polje —
Zgonik (tel. 225-596); Nabrežina (tel.
200-121); Sesslan (tel. 209-197); Zavr-
lje (tel. 231-137); Milje (tel. 271-124).

VČERAJ ZJUTRAJ POGOVOR S PREFEKTOM DR. MOLINARIJEM

Zastopniki političnih strank in sindikatov zahtevali stroge ukrepe proti fašistom

Na prefekturi so bili zastopniki sindikatov ter KPI, PSI, KD, PSDI in PLI

Včeraj zjutraj so bili zastopniki enotne sindikalne federacije in strank ustavnega loka pri gorškem prefetu dr. Molinariju, da bi mu predložili zaskrbljenost prebivalstva ki ga zastopajo, zaradi vedno večje aktivnosti fašistov v našem mestu in na Goriškem sploh. Za sestanek so se domenili že prejšnji teden, ko so se zastopniki sindikatov in ustanov sestali ter sestavili skupni dokument. Tega so podpisali zastopniki sindikatov ter KPI, KD, PRI, PSDI in PSI (dokument niso podpisali zastopniki SDZ in PLI).

Med podpisom tega dokumenta in včerajšnjim sestankom pa je prišlo do fašistične provokacije proti delavskemu spredu v sredo ob priliki splošne stavke. Na včerajšnjem sestanku so bili prisotni zastopniki sindikalne federacije ter strank KPI, KD, PSI, PSDI in PRI. Zastopniki sindikalne federacije je prikazal prefetu razloge, ki so sindikalno organizacijo privedle do te akcije, kajti do provokacij prihaja s strani uvoženih fašistov v naše mesto in ti fašisti ogrožajo mirno sožitje dveh narodov v naši pokrajini ter sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo.

Zastopnik KPI je izročil prefetu obširno dokumentacijo, iz katere izhaja, da so nekateri pritepeni v Gorič in imeli opraviti s sodno oblastjo. Zastopnik PLI je soglašal z oceno, ki so jo dali sindikati in je poudaril važnost Goriče v mednarodni kulturni in gospodarski izmenjavi. Istega mnenja je bil tudi tajnik KD, ki je dejal, da ne smemo dovoliti, da se Gorica iz mirujočnega mesta spremeni v prizorišče sporov. Zastopnik PSI pa je dejal, da je treba fašizem steti v kalu in ohraniti demokracijo in sožitje pri nas in v državi. Tudi zastopnik PSDI je soglašal z izjavami svojih kolegov. O nevarnosti fašistične dejavnosti za demokracijo so govorili še senator Bacich in deželna svetovalca Bergomas in Zorzeno.

Prefekt dr. Molinari je v svojem odgovoru dejal, da bo stvar podrobno proučil, in dal nalog policiji, silo silam naj prepreči vsak poskus kršenja javnega reda, to predvsem, ker ima Gorica svojo posebno funkcijo na meji.

O dogodkih v sredo je zavzel svoje stališče tudi pokrajinski odbor, ki se je v četrtek zvečer sestal na redno sejo. Odbor je obsojil fašistično provokacijo in vabi k demokratični solidarnosti. S tem v zvezi so komunistični pokrajinski svetovalci poslali predsedniku pokrajine interpelacijo, v kateri hočejo izvesti kakšne pobude bo sprejela pokrajinska uprava, da bi obsojila to fašistično provokacijo.

Zaradi stavke odložena seja občinskega sveta

Za včeraj popoldne napovedane seja občinskega sveta v Goriči, kjer bi bili morali nadaljevati z razpravo o letošnjem proračunu, ni bilo zaradi splošne stavke občinskega osebja. Seja bo v ponedeljek.

Danes predavanje o Benečiji za slovenske dijake

V telovadnici slovenske nižje gimnazije «Ivan Trnko» v Ulici Randaccio bo danes ob 11. uri predavanje o položaju v Beneški Sloveniji. Predavanje bo za dijake treh slovenskih višjih srednjih šol, licejskega osebja in trgovske. Predavala bo ista urednica «Novega Maturanta» Lidia Predan in član vodstva društva slovenskih emigrantov Dino Del Medico. Podobno predavanje je bilo pred časom v Trstu, za predavanje so se zavzeli dijaki, s priredbo pa so imeli določene težave.

60 milijonov za obnovo mejnega prehoda pri Stupici

Videmska pokrajinska uprava je pred časom sprejela sklep o preureditvi mejnega prehoda pri Stupici na cesti Podbenedes - Kobarij. Mejnega prehoda na italijanskim stranjo so namreč neustrezne in zastarele. Strokovnjaki so pripravili načrt, ki predvideva naložbo 60 milijonov l. Deželni odbor je na zadnji seji sprejel sklep, da bo prispeval 75 odst. potrebnih sredstev, to je 45 milijonov l.

SNEŽNE RAZMERE V DEŽELI

Nevarnost plazov v višinah nad 1600 m

Deželno ravnateljstvo za gozdove je včeraj objavilo novo poročilo o snežnih razmerah v Furlaniji - Julijski krajini. Poročilo ugotavlja, da je od zadnjega pregleda (z dne 22. februarja) na našem področju, padlo le malo snega. Stare snežne plasti so se tako utrdele. Nevarnost snežnih plazov se je občutno zmanjšala, ni pa še povsem varno področje v višini nad 1.600 metrov.

Senat odobril zakonski osnutek o ribolovu na Jadranu

Na včerajšnji seji je senat odobril zakonski osnutek o ratifikaciji izvajanja novega italijanske - jugoslovenskega sporazuma o ribolovu na Jadranskem morju. Poročilo, ki je bilo v tej zvezi objavljeno sinoči v Rimu, poudarja, da je sporazum o ribolovu med sosednima deželama omogočil italijanskim ribičem, da so v zadnjih 15 letih opravljali svoj posel na področjih, ki so posebno bogata z ribami. Z novim sporazumom, ki vnaša izboljšave in ugodnosti v besedilo stare pogodbe z dne 16. aprila 1969, bodo imeli italijanski ribiči prost dostop na štiri ribolovna področja ob vzhodni obali Jadranskega morja. Dogovor je toliko bolj pomemben v tem trenutku - zaključuje poročilo - ko je italijanski ribištvo zašlo v hude težave zaradi energetske krize.

Dva izmed osumlencev atentata pri Petovljah

BUDICIN IN LAROCCA OBDOJENA ZARADI VLOMA V TRGOVINO

V sodni dvorani je bilo polno ljudi

Giorgio Budicin in Fulvio Larocca, dva izmed šestere osumlencev zločina v Petovljah, sta se morala včeraj zjutraj zagovarjati na goriškem sodišču zaradi kraje v neki goriški trgovini v novembru 1971. Po precej dolgi razpravi so ju goriški sodniki obsodili na pet mesecev in deset dni zapora ter na plačilo 68.000 l. globo ter na povračilo sodnih stroškov.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Dirigent: BRANE DEMŠAR

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

Ob 16. uri bo, pod vodstvom prof. Milka Renerja, ogled stalne slikarske razstave v palači Attens.

OBČINSKI URADI SO BILI ZAPRTI

Včeraj uspela stavka občinskih uslužbencev

Promet so urejali karabinjerji

Enodnevna stavka uslužbencev krajevnih uprav je včeraj na Goriškem popolnoma uspela. Stavko so proglasili sindikati FIDEL - CISL, FNDELO - CGIL in UNDEL - UIL v znak protesta proti vladnim nametom, ki so preprečili v vsedržavnem merilu podpis delovne pogodbe med sindikati in zvezo italijanskih janskih občin ter zvezo italijanskih pokrajin. Gre za docela novo obliko delovne pogodbe, ki naj bi bila enotna na vsem državnem ozemlju in ki bi odpravila vsa dosedanja nesorazmerja in neskladnosti, istočasno pa zakonila sindikalne

Uslužbenci krajevnih uprav zantevajo, v pričakovanju ureditve novih plač, mesečni prejem 20.000 l. Stavka je bila vsedržavna. Če se ne bo kaj spremenilo bodo sindikati proglasili dvodnevno stavko in 7. marca.

Danes se v Novi Gorici poročita VERA JARC in FERUCIJ MUŽIČ

Novoporočencema želi športno združenje «Dom» iz Gorice obilo sreče na novi življenjski poti.

Šolske vesti

Ravnateljstvo srednje šole «Ivan Trnko» v Gorici, Ulica Randaccio 10, sporoča, da bo v ponedeljek 11. marca ob 17.30 v šolskih prostorih roditeljski sestanek. Vabljeni so starši dijakov ali njihovi namestniki.

Predavanja

Kmečka zveza v Gorici vabi kmetovalec iz Standaža na predavanje in enologa kmetovalec v Dobrovem, na temo «Gojenje črnih vrst grozdja in vinarjenje». Predavanje bo danes, 2. marca ob 19.30 na sedežu društva «Oton Zupančič» v Standažu.

Razna obvestila

Poštni uradi so dobili telegram, da lahko pobirajo od naročnikov pristojbino IVA za leto takoj za televizor in radioapar. Od letos dalje je treba namreč 12.000 liram letne pristojbine dodati 555 l pri pristojbino IVA. Podobne višje pristojbine je treba plačati tudi za radioaparate. Na poštini uradi dajo vsa potrebna pojasnila.

Kino

Gorica

VERDI 16.45-21.30 «La grande bufala», Marcello Mastroianni in Ugo Tognazzi. Prepovedano mladini pod 18. letom. Barvni film.

CORSO 16.45-21.30 «Il rompicapelle», Lino Ventura in J. Brell, Barvni film.

MODERNISSIMO 17.15-21.30 «La cerimonía», K. Nakamura, Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

VITTORIA 16.30-21.30 «I desiderii morbos di una sedicenne», M. Kuster in N. Tylor, Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

CENTRALE 16.30-21.30 «Rapiti dai Tupamaros», E. Marekande in E. Wise, Barvni film.

Tržič

AZZURRO 17.30-22.00 «Elektra glides», Barvni film.

PRINCIPE 17.30-22.00 «L'urlo di Chen terrorizza anche l'Occidente», Barvni film.

EXCELSIOR 16.00-22.00 «Scorpio», Barvni film.

Nova Gorica

SOČA «Zgodba iz zahodne strani», ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.

SEMPETER «Valdez, maschevale», ameriški barvni film ob 18.00 in 20.00.

DESKLE «Grajski stolp», ameriški barvni film ob 19.30.

RENCE «Pogreb v Los Angelesu», ameriški barvni film ob 20.00.

PRVACINA Prosto.

V ČETRTEK ZVEČER PRI GRADIŠČU

Tri osebe v bolnišnici zaradi avtomobilske prometne nesreče

V nasprotno smer je privozil avtomobil s slepečimi žarometi

V četrtek zvečer, približno ob 22. uri, se je pri Gradišču pripetila huda prometna nesreča, pri kateri so se poškodovale tri osebe, in sicer 21-letna prodajalka Ana Gornic iz Ul. Cappuccini 2, 20-letna prodajalka Katerina Maligoi iz Rašela 19 ter 20-letni Ruggero Argento iz San Gorgia delle Alpi pri Bellunu.

Vsi trije so se vozili v osebnem avtomobilu, fiat 500 - GO 5222, last Maligojeve. Po pripovedi Katerine Maligoje, ki je vozila avtomobil, je iz nasprotni smeri privozil avtomobil s slepečimi žarometi. Zaradi tega je Maligojeva izgubila nadzorstvo nad vozilom ter zapeljala ob strani ceste, kjer se je avto zvrnil. Nemudoma so vse ranjence pripeljali v goriško bolnišnico.

Maligojeve in Komicevi so ugotovili rane po glavi in na telesu ter se bosta zaradi tega zdravili teden dni. Zaradi lažjega možganskega pretresa pa se bo Argento zdravil deset dni. Pri nesreči je fiat 500 utrpel precejšnjo škodo.

Nesreča pri Moščenicah

Pri Moščenicah se je včeraj popoldne lažje onesrečil Danilo Geršeti iz Devina. Mož, ki se je s petpetdeset vozil proti Trstu, je preveč zavozil na desno stran ceste in se vživel v parkirani «mini minora», last Salvatorja Montija iz Coma. Ponesrečenca so sprejeli v tržiško bolnišnico na 10-dnevno zdravljenje.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je dežurna lekarna Baldini, Verdijev korzo 57, tel. 2879.

Lastniki trgovin s sadjem in zelenjavo pred občinsko palačo

PO ZAPORI TRGOVIN S SADJEM IN ZELENJAVO V TRSTU

Med sindikati in lastniki trgovin spori o vlogi zelenjavne tržnice

FIFTA-CGIL zagrožila s slavno oseboja tržnice, če ne bo dosežen sporazum, ki naj izključi prisotnost «posredniških špekulantov»

Zaradi «zapore», ki jo je oklica lo strokovno združenje lastnikov trgovin s sadjem in zelenjavo, včeraj v Trstu ni bilo na razpolago svežega sadja ali zelenjave, niti pri stojnicah na Ponterosu. Lastniki trgovin in stojnic protestirajo zaradi novega urnika zelenjavne tržnice na debelo, ki se nahaja na nabrežju in jo upravlja občina.

V zvezi z «zaporo» in protestom, ki zadeva sklep tržniške občine o spremembi urnika (lastniki trgovin s zelenjavo trdijo, da so prisiljeni delati tudi deset ur na dan), so se oglasili tudi uslužbenci zelenjavne tržnice, ki jih zastopa organizacija FIFTA-CGIL.

V svojem sporočilu ugotavlja FIFTA, da je občina sprejela sklep o predhodnem posvetovanju z lastniki trgovin, vsekakor pa osebje zelenjavne tržnice ne nasprotuje spremembi urnika, meni pa, da mora biti nov urnik zelenjavne tržnice določen sporazumno med vsemi zainteresiranimi. V ta namen omenja FIFTA-CGIL stališča «zadruge težakov», ki deluje v okviru tržnice.

FIFTA-CGIL meni namreč, da je novi urnik (odpiranje ob drugačni uri in razvejanje urnika za obisk publike) prekršil načrte istih oseb, ki so igrale vlogo «posrednika» med zelenjavno tržnico in malimi trgovinami ter tako vneli v verigo zaporednih poviškov cen še nov nepotreben člen. ZG se dodaja, menijo sindikalisti CGIL, da so lastniki malih trgovin s svojo zaporo pomagali špekulantom, obenem pa poskušajo odrediti od tržniške zelenjavne tržnice odjemalce iz drugih pokrajin in obisk publike za lastne nakupe, mimo posrednikov.

Zadruga težakov je obsodila tudi zadržanje deželnega odbora, občine in prefekture.

Deželo obtožujejo, da ni sprejela novega pravilnika za dejavnost tržnic, kar bi morala storiti že pred tremi leti.

Občina obtožujejo, da se otrs svojih odgovornosti in da je dopustila, da so se ob zelenjavni tržnici oblikovale prave skupine «parazitov», ki s svojim posredovanjem vplivajo na oblikovanje tržnih cen.

Prefekturo pa obtožujejo, da še ni potrdila novih tarif za težake dela (sprejete so bile novembra lani), kar težko prizadene koristi tamkaj zaposlenih delavcev.

FIFTA-CGIL predlaga zato srečanje s krajevnimi organi oblasti, da se predvsem določijo oblike posredov dežele za okrepitve tržnic, ki naj bodo «zvezni člen» med pridelovalci in odjemalci, ne pa skupaj parazitarnih in posredniških dejavnosti.

V ta namen je FIFTA-CGIL pooblašala prefekta, tržniškega župana, združenje trgovcev, za posredovanje pa je prosila še sindikalno federacijo.

Če do sestanka ne bo prišlo, bo CGIL oklicala stavko osebja zelenjavne tržnice.

Videmski župan na obisku v Ljubljani

Videmski župan Cadetto je včeraj obiskal Ljubljano, kjer se je z ravnateljem mestnih muzejev prof. Rizijem sestel s predsednikom ljubljanske občinske skupščine Kovičem. Kovič se je županu zahvalil za sodelovanje pri odprtju razstave del beneških mojstrov iz osemnajstega stoletja v Narodni galeriji. Obsta se izrekla za še nadaljnjo utrjevanje medsebojnih stikov v duhu prijateljstva in dobre sosedstva in sta nato obravnavala vrsto vprašanj skupnega interesa s kulturnega, gospodarskega in socialnega področja.

Opozarjamo vas, da bo vsakoletni

KNJIŽNI TEDEN

Z RAZPRODAJO KNJIG

plošč in folklornih predmetov

od 4. do 9. marca v naših prostorih.

Bogata izbira, veliki ponusti.

tržaška knjigarna

TRST - ULICA SV. FRANCISKA 20, telefon 61792

SPOPAD MED IZVRŠNO IN ZAKONODAJNO OBLASTJO

Predsednik Nixon je že proti vsem

Šef Bele hiše istoveti svojo usodo z usodo predsedniške institucije - Osební položaj pomembnejši od republikanske stranke

Nixon se je spopadel z vso Ameriko. Vsi, ki so po neprijetnih odkritjih in zadnjih neuspehih Republikanske stranke pričakovali, da bo pokazal ščepce omahljivosti, kes ali kaj podobnega, so prejeli zdaj odgovor, ki ga je bilo sicer pričakovati, vendar ne v tako krepki in odločni obliki. Postavil se je po robu vsemu, vsej Ameriki, javnemu mnenju, ki mu je od ankete do ankete manj naklonjeno. Danes je samo četrtina prebivalstva, ki meni, da Nixon dobro opravlja svojo dolžnost.

Škandal s korziškim «vinom» se širi

BASTIA, 1. — V škandal korziškega «vina», ki ga izdelujejo iz glicerina in žveplene kisline, je zapletenih že okoli 250 oseb. Tako zatrjujejo v sodnih krogih v Bastii po aretaciji najbolj indiciranega osumljenca Antoina Intaneta, 52-letnega direktorja delniške družbe oziroma vinske kleti, ki je hkrati tudi vodja podjetja «Infantes-Europe». Seveda zadeva še ni razčiščena, pač pa šele v začetku in se napovedujejo nove in nove aretacije.

Ko je na tiskovni konferenci bil primoran odgovarjati na hladna, precizna vprašanja časnikarjev, je bil jasen samo v enem vprašanju — v vprašanju oblasti — in to v polni meri. Ni izrecno poudaril, koliko bo lahko pomagal preiskovalcem watergatske afere, je pa to storil glede tega, v čemer nobenemu ne bo v pomoč. Rekel je, da ne bo na Veliki poroti in tudi ne kongresnemu Pravnemu komiteju dal na vlogde vseh materialov, ki jih zahtevajo zaradi ugotovitve njegove vloge v omenjeni aferi. Vrh tega da ne bo osebno pričel pred nobenim sodnim organom. In tudi da ne bo podal ostavke v interesu Republikanske stranke. Pravni odbor Predsedniškega doma je od Bele hiše zahteval okrog 400 dokumentov in 15 magnetofonskih trakov. Odgovor: dobil bo samo, kar ni, po predsednikovem mnenju, v nasprotju z normalnim opravljanjem predsedniške funkcije, ker bi sicer ta funkcija bila za vse večne čase ogrožena, kar ni v skladu z ustavo.

Velika porota je postavila zahtev po predsednikovem osebnem pričevanju. Bela hiša je tudi to zavrnila. Nixon je takisto zavrnil poziv nekega kalifornijskega sodišča, da bi osebno pričal na razpravi proti svojem nekdanjemu pomočniku Erlichmannu. Nixon je trdno prepričan, da mora tajne dokumente skrbno varovati pred zakonodajno oblastjo, ker pač zastopa tezo, da bi vsako «popuščanje škodilo predsedniški instituciji in ovrnilo bodoče predsednike pri izpolnjevanju velikih nalog, ki jih bodo gotovo imeli».

Največje odkritje oziroma preseženečje pa je na tiskovni konferenci vsekakor predstavljala njegova izjava, da sicer želi, da bi na volitvah njegova stranka uspešna, da pa je «važnejše, da se predsedništvo preživi».

Ta svoja stališča je Nixon še podkrepil z izjavo, da ne samo ne prihaja v poštev njegova prostovoljna ostavka, marveč, da ga na to tudi Predstavniški dom ne bo primoral. Češ, da bi to — po njegovem mnenju — bilo mogoče le v primeru, ko bi mu mogli dokazati kako kaznivno dejanje, kar pa mu dokazati ne bo mogoče.

Proti takemu tolmačenju ustave se je dvignila burja protestov. Mnogi trdijo, da za njegovo prisilno ostavko ni potrebno kaznivno dejanje, marveč da za to zadostuje že dočleni širši politični material. Nixonov nasprotnik, nekdanji njegov minister pravosodja, Richardson, pa meni, da ga bo na to težko prisiliti, ker da za to Kongres ne bo pokazal dovolj odločnosti in enotnosti. In tako verjetno misli tudi liberalni tisk vzhodne ameriške obale, ki je pred dvema mesecema burno zahteval predsednikovo ostavko, to pa zdaj zaradi tega, ker nima zaupanja v odločnost Kongresa. Tudi Richard Nixon to dobro ve, zato se tako samozavestno obnaša.

Ozadnje vsega pa je bolj zapleteno, še več, zapleteno postaja čedalje bolj. Posebni tožilec Jaworski je zdaj objavil obtožnico proti odvetniku Kalmbachu, enemu od peterice predsednikov najbližjih oseb. Obtožba so omejevali samo na dva prestopka.

Du konca tega tedna pa bo Jaworski, se zdi, objavil vse seznanjen, v katerem bodo praktično zahteve vse glavne osebnosti predsedniškega okolja iz dobe «Watergatske» zadevi prišel do dna ter razkril vse, kar je potrebno za njeno popolno razčiščenje.

Ko so ga vprašali, kakšni so bili razlogi afere, katere samo navidezno vrhuncem je predstavljal vdor v štab Demokratske stranke, je Jaworski zagotovo odgovoril: «Vsaka oblast kvari ljudi, absolutna oblast jih kvari absolutno».

V NEPOSREDNI BLIŽINI WASHINGTONA

Šola za policijske mučitelje za domačo rabo in za izvoz

Šola izhaja iz dobe predsednika Kennedyja in služi tudi državam tistega dela tretjega sveta, ki je podrejen Združenim državam

Mučenje je na svetu mnogo bolj razpaseno, kakor smo mislili doslej. Tudi ne pomeni le sredstva za zbiranje političnih in vojaških informacij, ampak je celo sestavni del sistema, na katerem sloni ta ali ona vojaška diktatura. V tej zvezi se vse bolj širijo glasovi, da obstajajo prave šole za mučitelje. Amnesty International pravzaprav zagotavlja, da sta dve takšni šoli. Ena je Washington, ena v Sao Paulu. Uradno gre za policijske šole, iz katerih pa pride vsako leto na stotine izurjenih in krvočernih mučiteljev. Washingtonska se imenuje IPA — mednarodna policijska akademija, v

Sao Paulu pa imajo «Operacao Bandeirantes».

V začetku desetletja 1950-60 je polkovnik ameriške CIA Edward Lansdale predlagal predsedniku Kennedyju, naj primerno razvije tako imenovani program javne varnosti, namenjen državam tretjega sveta ki so pod njihovim vplivom: financiranje policijskih sil, je dejal, ne zahteva velike denarnih sredstev kot financiranje vojaškega aparata. Robert Kennedy, ki je bil tedaj minister za pravosodje, je Lansdalejev predlog podprl in pritisnil na brata — predsednika: leta 1962 so ZDA ustanovile poseben urad javne varnosti, ki je bil neposredno odvisen od agencije za mednarodni razvoj AID. Prvo policijsko šolo, namenjeno njim podrejenim državam tretjega sveta, so odprli na področju Panamskega prekopu, pozneje pa preselili v Washington, in sicer v bližino univerzitetnega središča Georgetown. V zgradbi imajo pravo gimnazijo z ustreznimi prostori ter avditorijem in eno najsoodobnejših strelišč na svetu.

Tecaj za policista — mučitelja traja 13 mesecev, sledi tridnevna «specializacija» v zapuščenih taksakih vasi med katero se tečajniki «igrajo» gverile ter mestne gverile in se naučijo še ravnanje z razstrelivom. Iz washingtonske akademije je prišlo doslej nad 5.000 policijskih oficirjev in tehnikov. Ti so nato v lastnih domovinah izurili nad 100.000 «posebnih» policistov. Akademijo lahko obiskuje hkrati 500 tečajnikov. Ti se vanjo stekajo iz Latinske Amerike, Grčije, Turčije, Maroka, Izraela in Formoze ter iz nekaterih dežel azijskega jugovzhoda. Samo za U. K. nima prav nič skupnega s pošteni razvedrilom v socializmu. Krožki in lokali, ki imajo te naprave, se sicer izgovarjajo, da grede sredstva, ki se s tem naberejo, v skladi za razvoj kulture, igra na teh aparatih pa da ni nič drugačnega, kot je na primer loterija ali stava na nogomet, ki je tudi že dolgo v navadi in nima nič ne proti njej. Na te izgovore pa glasilo partije odgovarja, da ti primeri dokazujejo, da določenim krogom niti v socialistični družbi «denar ne smrdi».

Hkrati pa se list sprašuje, ali res dežela razpolaga s tolikimi deviznimi sredstvi, da jih lahko meče za nakup teh strojev, kolikor «zahodni» kapitalistični svet ter naprav morda ne poklanja, da bi z njimi idejno zavaljal ljudi. «Je to domneva, pravi list, ki ni zavreč, »in pri tem je najhujše to, da visoki krogi vse to celo podpirajo, priblija na koncu glasilo KP.

V zahodni Evropi menda ni tak-

šnih šol, vsaj ne v takšnem obsegu, da bi o njih organizacija Amnesty International zbrala zadovne podatke. Ker pa slednja nikoli ne navaja imen in krajev, ne da bi za to imela dokazov, ji lahko verjamemo, ko pravi, da obstaja neke vrste mučiteljska šola na ravni Atlantske zveze v francoski vojski. Predstavnik omenjene organizacije Lauret in Lasierra nimata sicer dokaznega gradiva, toda uverjena sta, da so tudi med francosko policijsko službo posebni oddelki za mučenje.

Domnevo utemeljuje tako: med alžirsko vojno so se Francozi izdatno posluževali najbolj o-

gibnih načinov mučenja; stari policisti in vojniki, ki so v Alžiriji mučili domačine, so danes še vedno v vrstah francoske policije in vojske. Njihovi nasveti in «praktični prikazi» pa se bolje obnesejo, kakor bi se zgolj teoretiški tečaji... Leta 1969 je francoska policija priprila tri mladeniče, ki so bili osumljeni tatvine: v zaporu so jih mučili z elektriko štirje navadni policisti in komisar. No, ti so še vedno na svojem mestu. Najbolj zaskrbljujoče je danes to, da pri mučiteljih ne gre morda za duševno bolne ali obsedene, temveč za povsem normalne ljudi, — sg —

V FILMSKIH KROŽKIH

Madžarski ciklus v krožku Cappella

Od sedmih madžarskih filmov, ki smo jih gledali v La Cappella, je vsak po svoje pomemben kot predstavnik smernic sedanjega madžarskega filma.

«Holt videk» (Mrtva pokrajina, 1972) režiserja Istvána Gađa je morda od vseh filmov najbolj abstrakten, najmanj pogojen od družbene realnosti. Njegova na prvi pogled naturalistična fotografija (delo Janosa Zsombolyaja) privede do fantastičnega efekta. Film ni le dokaz visokega profesionalnega nivoja madžarskega filma (poleg fotografije in režije se splošno omeniti vsaj še igro Marije Töröcsik), je predvsem izraz občutenega pogleda na realnost.

Gađov film je bil najboljši, kar smo jih gledali v tem ciklusu, skupaj s filmom Petra Bacsója «Jelenidos» (Sedanjost, 1972). Bacsója smo lani že videli. Bil je to njegov film «Kitörés» (Prelomiti obroč). V obeh obdobjih obratno osebnost od Gađove, a prav tako globoko. Bacsója zanimajo protislovja sedanjega madžarskega družbe, nasprotje med tehnokracijo in birokracijo, odnosi med študijem in delom in predvsem stanje delavskega razreda. Delavca sta protagonista obeh filmov; medtem ko smo v lanskem gledali mladega delavca, vidimo tu starega družinskega očeta. Na površnem pogled je ta film izraz boja tehnokratskih smeri socialistične družbe proti birokratskim, in prav

to mu nedvomno omogoča, da izraža tako odkrito kritiko na pogosto tovarniški delo.

Vrednot Bacsójeve kritike se zdeserik dije; njegovo stališče res ni izrazilo razredno antagonistično, v prikazovanju osebnih doživetij protagonistov in neskladnosti med njihovimi subjektivnimi zahtevami in profesionalnim naporom pa izkira zelo kompleksna slika prehodne družbe. Ali pretiravamo, če rečemo, da si edino od Bacsója lahko pričakujemo filmski «Kapital» vzhodnoevropske družbe? Vzhodnoevropske kinematografije so pač že rodile veliko izvrstnih režiserjev (Jancsó, Zsuzsi, Polański, Skolimowski...), a le Bacsó operira na nivoju ekonomskega ustroja družbe, ki (kot v Marzu) ni ločen od totalitete človekove realnosti.

Od ostalih filmov je zelo zanimiv Istvána Szabója film «Szerelemfilm» (Ljubezenski film, 1970), ki je, kot prejšnji režiserjev «Öz», primer skrajno subjektiviranega pogleda na realnost, katerega so zgodovinski dogodki le okvir.

Pomemben je tudi «Meztelen vagy» (Si gol, 1973) režiserja Imra Gyöngyössyja, katerega poznamo iz filma «Ketna nedelja». Gyöngyössy je mistik madžarskega filma. V njem zasledimo zahtev po obujanju religioznega doživlja, toda kot kulturno-življenjske komponente in ne kot v Jancsójevem «Rdečem psalmu» kot obogatitve revolucionarnega marksizma.

Pela Sándorja film «Sarka, dragam» (Draga Dragica, 1972) je precej izviran (čeprav malo zmeden film) v prikazovanju odnosa med staro in mlado generacijo, kajti njegova poanta zahteva od mladosti, da sprejmejo najboljše dediščino stare generacije in da se sami izkažejo v boju. Doslej smo bili vajeni na bolj shematična nasprotja.

Ostala filma se nam zdita manj prepričljiva. Zoltana Huszarika film «Szindbad» (Simbad, 1972) temelji na lepi fotografiji Sándorja Sare in na interpretaciji Zoltana Latinovitsa, njegovo prikazovanje dekadence pa je površno estetizirajoče.

Režiserja Péla Gaborja pa je bil bolj prepričljiv prejšnji film «Horizont» (kot pa novi «Utazas Jakobbal» (Potovanja z Jakobom, 1973).

S. G.

NOVOST NA KNJIŽNI POLICI

Han Suyin: MAO CE TUNG

Življenjepis kitajskega voditelja in hkrati tudi novejša zgodovina te velike dežele

Založba Lipa v Kopru je izdala slovenski prevod biografije kitajskega voditelja Mao Ce Tunga, ki ga je napisala kitajsko-belgijska pisateljica HAN SUYIN, s pravim imenom Elisabeth Comber. Založbi, ki je izdala to izredno obsežno biografijo (slovenski prevod šteje 650 strani!) je treba priznati smisel za ažurnost in posluš za aktualnost. Ne samo zaradi tega, ker je o Mao Ce Tungu bilo napisano že veliko življenjepisov in ker predstavlja ta človek še danes kljub temu eno najbolj skrivnostnih osebnosti sodobnega sveta. Priznanje je treba založbi izreči tudi zato, ker je knjiga v originalu izšla komaj leta 1972, pa smo kljub temu dobili to obsežno delo v slovenskem prevodu na naš knjižni trg že ob koncu 1973. leta. Aktualnost, ažurnost in izreden obseg, to so značilnosti te knjige o kitajskem voditelju, knjige, ki jo štejejo za najbolj stvarno in zanesljivo biografijo o velikem kitajskem voditelju.

Pisateljica smo spoznali doslej po dveh knjigah, ki jih je založ-

ba Lipa izdala v lanskem letu. To sta Ranjeno drevo in Umrljivi cvet, v katerih je pisateljica, ki je hčerka belgijske matere in kitajskega očeta, prikazala poleg svoje osebne usode tudi zgodovino Kitajske, ki jo šteje za svojo pravo domovino. Tretjo knjigo te trilogije se pričakujemo, medtem pa smo dobili že biografijo o kitajskem voditelju. Ta prikazuje življenjsko pot Mao Ce Tunga od njegovega rojstva pa do vojne na Koreji leta 1951. Razumljivo je, da pisateljica pri tem ni pisala samo biografije o kitajskem voditelju, temveč je istočasno napisala zgodovino kitajske revolucije in sploh zgodovine Kitajske.

Pisateljica je že kot podnaslov navedla stavek Življenje, posvečeno revoluciji. Kot moto svoje knjige pa je napisala besede etiopskega suverena Haile Selasieja «Zgodovina življenja predsednika Mao je v jedru zgodovina nove Kitajske». Sicer pa v uvodu k svojem delu pravi pisateljica, da je želela z zgodbinami iz življenja predsednika Mao in še posebej z pripovedovanjem o rasti tega revolucionarja in misleca, prikazati zgodovino kitajske revolucije. Tako bo torej tudi slovenski bralec iz te knjige spoznal življenje Mao Ce Tunga, obenem pa tudi obdobje novejši kitajske zgodovine, s posebnim prikazom kitajske revolucije.

Pisateljica je sama, kot piše v uvodu, zbirala material za svojo knjigo dolgo vrsto let, zlasti pa vodila razgovore s številnimi pomembnejšimi kitajskimi osebnostmi. Tako bo napisala knjigo, ki sloni na podatkih iz prve roke. Zato smemo njenemu pričevanju verjeti in njene knjigi priznati celotne verodostojnosti. Seveda težko v tem smislu ocenjujemo njevo delo. Po njem ljubezni do kitajske domovine in po njeni prizadevnosti, čim bolj podrobno prikazati zgodovino kitajske revolucije in življenje njenega voditelja, pa smemo verjeti, da je to doslej najbolj stvarna in zanesljiva knjižna o Mao Ce Tungu.

V resnici bo lahko slovenski bralec, ki se bo prebil skozi to obsežno delo, ali pa ga bo bral v odlomkih, precej dovolnil svoje znanje o Kitajski in Mao Ce Tungu. Morda bo evropsko mislečega bralca malce motil poetičen slog in rahla dolgovestnost pisanja, ki je bolj primerna za lenostna kot pa za zgodovinska dela. Toda knjiga je vae takšna, kakršna jo je ustvarila pisateljica, katere pisanje se nae tudi v tem delu ne razlikuje od pisanja v tistih drugih knjižnih avtobiografskih pričevanj, ki smo jih dobili lani.

Prav gotovo je pomen tega dela velik. Slovenski bralci, ki noro-šamo večje število tovrstnih del, da bi si o njih lahko napravili osebno sodbo, (kar lahko store pripadniki velikih narodov, ki prevajajo pač vse), moramo pač izbor in presjeto tovrstnih del in njih kvalitete prepustiti našim za izobam in njih vrednikom. Smemo pa biti prepričani, da smo s to knjigo bistveno dopolnili tovrstno skromno slovensko literaturo. Slovenski bralec bo obogaten odlozil to knjigo, iz katere bo nedvomno črpal veliko znanja o zgodovini dežele. Ta dežela ne bo več tako neznanica in tudi njen voditelj Mao Ce Tung ne bo več tako skrivnostna osebnost.

Prevod je oskrbel Branko Vrčon, ki najbrž ni imel lahkega dela. Zelo skrbno in domiselno pa je knjigo opremil Bronislav Fajon.

Sl. Ru.

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Zapreke bodo same, če povečale voljo in borbenost. Ne obujate starih sporov, če vam je do mira. BIK (od 21.4. do 20.5.) Delovno mesto, kjer ste se zaposlili, se bo izkazalo za dobičkonosno. Urditev starega prijateljstva.

DVOJKA (od 21.5. do 21.6.) Zapreke bodo odstranjene. Privarite se na poravnano računov. Pazite se pred občutljivostjo mlajših.

RAK (od 22.6. do 22.7.) V rokah imate najugodnejše karte, da imate zaključiti svoj program. Odpoveste se nevarnemu podvigu.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Podvrženi boste malodušnosti, ki jo morate odpraviti. Otrlesi se boste nepravde družine.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Z nekaj dobro volje se vam bo posrečilo pridobiti več denarja. Pomirite svoje živce s počitkom.

TEHNIKA (od 23.9. do 22.10.) Za uspeh je potrebna solidna organizacija. Manjši nesporazum, ki pa bi utegnil marsikaj ogroziti.

SKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Pazite na svoj ugled, ki ga skušajo nasprotniki okrniti. Bodite objektivni.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Vzdušje bo kaj malo primerno za intelektualno dejavnost. Skušajte spoznati svojega sosedo.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Ne ukvarjajte se s spekulativnimi posli. Neko čustveno vprašanje je zapleteno, tudi ni neresljivo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Manjša trenja med vami in predstojniki. Pokažite več razumevanja do prijateljev.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Samo z odločnostjo lahko uveljavite svoj načrt. Lahko se zanesete na besedo bližnjega sorodnika.

VELE RADIO VIZIJA

SOBOTA, 2. MARCA 1974

ITALIJANSKA TELEVIZIJA PRVI KANAL

- 9.30 - 11.30 *Sola*
- 12.30 *Poljudna znanost: Krščanstvo in človekova svoboda*
- 12.55 *Komični filmi*
- 13.30 *DNEVNIK*
Vremenska slika
- 14.10 *Tedenska oddaja o vzgojnih problemih*
- 15.20 - 17.00 *Sola*
- 17.00 *DNEVNIK*
Izžebanje loterije
- 17.15 *Program za najmlajše*
- 17.35 *Program za mladino*
- 18.30 *Poljudna znanost: PROUST*
Današnja oddaja ima namen, kar se da primerneje prikazati življenje in delo Marcela Prousta. Oddaja je pripravil Sergio Tau. Proust se je rodil pred 103 leti v Parizu, kjer je živel dolga preprosto, hkrati pa veliko ustvaril
- 18.55 *Teden dni v parlamentu*
- 19.20 *Nabozna oddaja*
- 19.30 *Kronike dela*
Vremenska slika
- 20.00 *DNEVNIK*
- 20.40 *«HO INCONTRATO UN'OMBRA»*
Televizijska nadaljevanja, ki so jo pripravili Biagio Proietti, Gianni Amico, Mimmo Raffaele in Enzo Ungari. Silvia se vrne iz Muenchna, Philippe pa si ne želi drugega kot to, da bi lahko ponovno verjel v njo. Ko pa Philippe vendarle uspe prodrati v njeno zelo rezervirano družinsko življenje, ko spozna njeno mater, tipično pomosno Nemko, ko večerja v njihovem hladnem vdušju, se v njem nemir še bolj razvira. Njegova zaverovanost vanjo ga zaveda, da spregleda zamotanost Silvine ekzistence in njenega načina življenja. Zato se Catherine ob njegovi vrnitvi v vilo ob Zenevskem jezeru sreča z na novo zaljubljenim človekom, s človekom, ki je močno na vezan na njeno tekmo, proti kateri ona ne more nič več. Zato Catherine preizkusi svojo poslednjo karto. O tem kaj več nocoj
- 21.55 *Posebne reportaže: Detroit 74*
Kaj se spreminja v ameriških sindikalnih organizacijah? Kronika sindikalnega spora ameriških kovinarjev za obnovo delovne pogodbe prikazuje nekatere težnje, ki se kažejo v vrstah ameriškega delavstva. Kovinarji in predvsem delavci avtomobilske industrije so tudi v ZDA vodilna delovna kategorija. In ta kategorija delavcev je postavila v razpravo problem, ali je vodstvo podjetij edino poklicano, da odloči o organizaciji dela v podjetju. Tudi v ameriških sindikatih organizacijah se torej postavlja vprašanje, o katerem so razpravljali in še razpravljajo na primer na Švedskem in sicer ali se ne bi dalo avtomobil izdelati tudi drugače, torej ne več kot roboti ob tekočem traku, pač pa na bolj človeški način
- 22.30 *DNEVNIK*
Vremenska slika

DRUGI KANAL

- 18.00 *Vzgojni problemi danes:*
Vloga matere v duševnem razvoju otroka
- 18.30 *DRIBBLING*
Sportni tednik in dnevne športne vesti
- 19.30 *Under 20 — glasbeno srečanje mladih*
- 20.00 *Baleti Marcelle Otinelli*
- 20.30 *DNEVNIK*
- 21.00 *VEČER Z ELVISOM PRESLEYEM*
- 22.00 *AL TRAMONTA*
Poljski TV film v režiji Krzysztofa Zanussija z Majo Kamarowso in Jerryjem Kreczmarjem v glavnih vlogah

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

- 9.30, 10.35, 12.00 *TV šola:*
Zdravilna plesen, Telesna vzgoja, Marksizem, Poklicna usmeritev, Književnost
- 14.45 *Nogometna tekma Proleter — Partizan*
- 17.30 *Jugoslovanska folklorja: Baranjske buše*
Severno od Drave, preden se ta izlije v Donavo, in vse gor do Madžarske meje se razteza Baranja. Na severovzhodnem področju Baranje so vasi, koder žive Hrvati - Šokci, ki še dandanašnji ohranjajo stare običaje, predvsem pustne maske, ki jim pravijo «buše». Izdelava teh mask je nekakšna skrivnost, saj tisti, ki jo pripravljajo, je ne bo za nobeno ceno pokazal, dokler se ne bo z njo predstavil o pustu na vasi. Včasih so «buše» izdelovali vsak zase. Danes so takšni izdelovalci že bolj redki, zato imajo «strokovnjaki» veliko dela, ker morajo s svojimi maskami opremiti cele družine. Značilnost mask, baranjskih «buš», je v tem, da so premazane z rdečo barvo. Nekeč so, po tradiciji, to storili s svinjsko krvjo. «Buše» se delijo na lepe in grde, rekli bi raje strašne
- 18.00 *Obzornik*
- 18.15 *Zgodba o konju, barvni film*
- 19.00 *Moda za vas — nasveti in priporočila*
- 19.15 *Gledališče v hiši*
- 19.45 *Barvna risanka*
- 20.20 *Tedenski notranjopolitični komentar*
- 20.30 *Festival popevk: Opatija 74*
Festival zabavnih melodij se vrši v Opatiji v treh dneh od 28. februarja do 2. marca, vendar festival posredujejo po televiziji le danes. Na sporedu je veliko domačih in tujih pevcev in ansamblov
- 22.05 *DNEVNIK*
- 22.20 *Pravniški, barvna risanka*
- 22.45 *Canon*
Serijski barvni film o uspehih in neuspehih zasebnega detektiva
- 23.35 *Naturizem*
- 23.45 *FESTIVAL POPEVK*
Zaključni del festivala Opatija 74

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

- 14.45 *Nogometna tekma Proleter — Partizan*
- 19.45 *Ljubezen na podstrešju, serijski film*
- 20.15 *DNEVNIK*
- 20.30 *Festival zabavne glasbe Opatija 74*
- 22.30 *Ime, čin in številka*
Film iz serije Golditz

TRST A

- 7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 *Poročila:*
7.05 Jutranja glasba, 11.35 Ponovno na sporedu: 13.30 Glasba po željah; 18.15 Umestnost in prireditve; 18.30 Zborov; 19.10 Zbor «M. Filej»; 19.25 Zborovsko petje; 20.00 Sport; 20.50 Bevk - Jevnikar; «Kresna noč»; 21.35 Popevke

TRST

- 12.15 *Kronike;* 14.40 Tretja stran; 15.10 Dialog o glasbi; 19.30 *Kronike.*

KOPER

- 6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30, 20.30 *Poročila:* 6.15 Glasba za dobro jutro; 8.30 Poje Paul Simon; 10.15 Brenton Wood; 10.45 Prijateljstva Vanna; 12.00 Glasba po željah; 14.00 V prijetni družbi; 15.00 Ansambel La strana società; 17.00 Zapojmo in zagrajmo; 19.00 Za prijeten konec tedna; 20.00 Večer ob glasbi; 20.45 Glasbeni weekend.

NACIONALNI PROGRAM

- 7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 21.00 *Poročila:* 7.10 Jutranja glasba; 8.30 Popevke; 9.00 Vi in jaz; 10.00 Posebna reportaža; 11.30 Klavirske skladbe; 12.10 Laha glasba; 13.20 Preizkušajo se diletanti; 14.07 Odprta linija; 14.50 Znanstvena oddaja; 15.10 Veliki variete; 16.30 Shakespeareov «Hamlet»; 19.20 *Kronike Juga;* 20.20 Ponovno na sporedu; 21.45 Glasbeno-govorni spored; 22.25 Glasba po željah.

II. PROGRAM

- 7.30, 8.30, 13.30, 15.30, 19.30 *Poročila:* 7.40 Jutranja glasba; 8.30 Popevke; 9.00 Vi in jaz; 10.00 Posebna reportaža; 11.30 Klavirske skladbe; 12.10 Laha glasba; 13.20 Preizkušajo se diletanti; 14.07 Odprta linija; 14.50 Znanstvena oddaja; 15.10 Veliki variete; 16.30 Shakespeareov «Hamlet»; 19.20 *Kronike Juga;* 20.20 Ponovno na sporedu; 21.45 Glasbeno-govorni spored; 22.25 Glasba po željah.

III. PROGRAM

- 10.00 *Koncert za začetek;* 11.40 Koralna glasba; Mozart; 12.20 Sodobna ital. glasba; 13.00 Glasba skozi čas; 15.30 Klavirske skladbe; Busoni; 16.00 Dallapiccola; «Volo di notte»; 17.25 Brez naslova; 18.00 Plošče in skeči; 18.45 Gledališče in kino; 19.15 Večerni koncert.

SLOVENIJA

- 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 *Poročila:* 6.50 Na današnji dan; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Pionirski tednik; 9.35 Najdene skladbe; 10.15 Glasbeni drobiž; 11.15 Z nami doma in na poti; 12.10 Melodije; 12.30 Kmetijski nasveti; 14.02 Čez travnike in polja; 13.30 Priporočajo vam...; 14.10 S pesmijo po Jugoslaviji; 15.40

Čas trka

Dramatični razplet dogodkov v Etiopiji je zgovorno znamenje, da čas neizprosno trka na masivno okovana srednjeveška vrata tega 3 tisočletnega zaostalega, fevdalnega cesarstva, ki ga zadnja leta tepe cela vrsta šib: najprej dolgotrajni separatistični upor v obmorski 14. pokrajini Eritreji; nato triletna strahotna suša, ki mori z lakoto in povzroča še hujšo obubožanje prebivalstva (90 odstotkov nepismenega, s 70 dolarji nacionalnega dohodka na prebivalca); nato lanske študentske nemiri, pa le-ti še neredi v prestolnici Addis Abebi, ko so ljudje zaradi draginje in pomanjkanja vdiral v trgovine, zaradi česar je morala posredovati policija; naposled pa upor vojske v Asmari, Masavi in Debre Zeitu ter padec etiopske vlade.

Vojaki so sprva terjali le višje plače in izražali polno zvestobo cesarju, ki je rekel, da so etiopski notranji problemi posledica svetovne gospodarske krize. Toda večeraj so vojaki v letalnih, ki so jih iz letal metali na prestolnico, nastopili tudi proti izkoriščevalski smetani oblasti ter tako opozorili, da so korenine težav.

Vlada, na katero je letelo največ kritik, je morala odstopiti in večeraj je Selase imenoval za novega premiera uglednega diplomata Endalkachew Makonnen, svojčas kandidata za generalnega sekretarja OZN. S tem se utegne položaj za silo pomiriti. Toda bistveni problemi ostajo nerešeni.

Razen, če — in tudi to možnost ni izključiti — zadajši upor vojske, ki zasleduje čedalje večji obseg, niso znamenje, da 40.000 močna etiopska vojska namerava (morebiti celo spodbujena od znotraj in od zunaj) prevesti oblogo razbija etiopskih srednjeveških fevdalnih okoliš, ki ovirajo nadaljnji razvoj. Dežela, ki si je v Afriki in v svetu pridobila izredno ugled zaradi osvobodilne vojne proti italijanski okupaciji, v zadnjih desetletjih pa kot aktivna pobornica afriških osamosvojitvenih težnj in kot posredovalka v več medafriških sporih je nazvratno vse prepočas stopala v korak s sodobnim časom.

Dežela ni revna. Nasprotno, veliko rodovitne zemlje ima, da bi bila lahko ne le žitnica Bliznjega vzhoda, kot je napovedal predlani cesar, ampak cele Afrike. Toda obdelane je le nekaj zemljišč in še ta je neenakomerno porazdeljena: tretjina je v rokah bogatašev, vršakov, tretjina v rokah koptičke cerkve, tretjina pa imajo manjši kmetje. A še ti so jo v času triletnih strahotnih suš razprodali in se do grla zadolžili. Lakota je prizadela šestino prebivalstva, dobre 4 milijone ljudi, od katerih jih je baje 50.000 do 100.000 že umrlo, umirajo pa novi predvsem v pokrajini Volo in Tigre.

Suša torej ni kriva, saj so ameriški strokovnjaki izračunali, da bi etiopsko posodobljeno kmetijstvo lahko nahranilo 100 milijonov ljudi. Krivi so srednjeveški fevdalni odnosi, ki jih tudi razglašeni — in nikoli dokončno uresničeni — petletni gospodarski načrti niso mogli odstraniti. Ne pomaga niti izdatna ameriška — tuja pomoč. Nerešene razmere v Eritreji, nerešen ožerni spor s Somalijsko (zaradi pokrajine Ogaden), nerešeni notranji problemi: vse to počasi kotopi pogoj za temeljit notranji pretes v Etiopiji, ki bi mu zadajši splošni vojaški upor utegnil dati potreben pospešek. Čas ne le trka, še razbija srednjeveška vrata.

T. DOBERSEK

BEN: KARNEVAL V FRANKFURTU

»Süddeutsche-Zeitung«, München

Nemirno mesto

Od konca vojne ni bilo v Frankfurtu tolikšnega izbruha nasilja kot pred nekaj dnevi — Igra konservativcev

OD NAŠEGA BONSKEGA DOPISNIKA

BONN, 28. febr. — »Visokoškolski teror, poulični boji, zasedba hiš, slumi, kriminalita, betonski kosi, razrušene ceste... To je Frankfurt: človeški in prometni kaos... To je Frankfurt: neprijateljsko mesto ob Maini...« Springerjev revolverski »Bild Zeitung« je že ves srecen, ko lahko te dni na prvih straneh s plakatnimi črkami poroča o »stanju, ki je podobno državljanski vojni«. In kakšna škoda: niti ene človeške žrtve! Potem bi šele lahko bili plat zvona, potem bi šele bilo dokazano, da je socialnodemokratska trdnjava Frankfurt »гнездо političnega terorja«, da je ravno v Frankfurtu največ »moralcev, milijonarjev in marksistov« (kakšna aliteracija ob tem). Kajti: nikjer ni socialna demokracija (SPD) tako leva, kot je v Frankfurtu. Desničarski politični teror se že razlega po zadnjih uličnih spopadih v Frankfurtu.

Zahodnonemška velemeda je vse teže vladati in obvladovati. Za Frankfurt velja to posebno. Če se je pred leti študentski Čue Guevara — Daniel Cohn-Bendit (ki zdaj moralno podpira »soboten« v Frankfurtu) — lahko najbolj »profiliral« v Zahodnem Berlinu, se dandanes zatekajo »hrabri« anarhisti vseh močnejših barv največ v zahodnonemški »Chicago«. V Frankfurtu pride skoraj vsak dan od kakšne demonstracije, skoraj vsak dan zmotijo kje tramvaje ali metroje. In ljudje so že navajeni, da srečajo na ulici kakšen »sprevedo«.

Tolikšnega izbruha nasilja, kot so ga frankfurtski policisti doživeli zadnjo soboto in nedeljo — delno pa še pozneje — kronika finančne metropole še ni zabeležila vse od konca vojne.

Preden si pogledamo zgodbo, je treba spomniti na nedavni podvig policije v Frankfurtu in Hamburgu so po večmesečnih zasledovanjih v ranih jutranjih urah aretirali zadnje člane »trdega jedra« skupine Baader-Heinrich, ki je svojčas požigala po veleblagovnicah in izvajala mestni teror.

Frankfurtski stari del mesta »Westend« kar privablja velekapital, ki odkupuje stare koroje med ulicami ter poganja nad mestno obzorje vsako leto nove nebotičnike. Tudi na štiri hiše na vogalu Schumannstrasse in Bockenheimer Landstrasse se je »zapil« kapitalist (trgovec z urami) Ignatz Babis. Namesto štirih starih stanovanj stoji zdaj hiša iz prvih let tega stoletja naj bi tu zrasel betonski »stožec«, poslovna palača.

Pa se ga spet prehiteli studentje: komaj se mu je posreželo preseliti bivše stanovanje, so se vgnezdili v te

hiše »radikalni«, »kaotični«, »politrockerji« (»rockerji« so politično motorizirani nasilniki) in z njimi se »gastarbeiterji«. Skoraj tri leta jih je policija oblegala, strašila, jim grozila. Zadnje mesece so jih kar redno budili z zarotami in alarmi v bližini. Ko pa so se najmanj nadejali uniformiranega »obiskav«, so ga dobili. Prejšnji četrtek ob 4.21 zjutraj sta se ustavila pod hišami dva izposoja tovarnjaka, iz njih pa izskočila dva duca posebej za to »zurnih policistov« z žagami, lestvami, sekirami in solznilnimi bombicami. V nekaj minutah so zavzeli trdnjavo, »zasedbo« pa izgnali na ulico.

Ze v soboto je študentski odbor frankfurtske univerze pripravil demonstracijo. Policiji so predložili program in namen. Spreveda. V opoldanskih urah se je za samimi študentskim šefom začelo pravo besnenje: srboriteži so krenili mimo napovedi v najbolj poslovno ulico Zeil ter obsuli s kockami iz uličnega tlaka razkošne izlozbe velikih bank in agencij. Ogenj je bil v stehi. Nepripravljena policija je planila pokonci. Iz vodnih tankov so začeli »streljati« vodni curki, pendreki pa niso več pomagali, ker so jih krčevito mladeniči presenečeni z železnimi batinami, kamni in vsem mogočim. Vodja »parade«, predsednik študentskega odbora Michael Krawinkel, je hotel sicer razpustiti demonstracijo, razbesele množice pa ga je »nabradila« s poskakali in kamni.

Odlična bitka se je bila na prizorišču ruševin tistih štirih hiš (že v četrtek so jih razrušili bagerji). V znamenjenh ulicah na »simboličnem« vogalu so eni usmerjali vodne curke, metali solzice, drugi pa jih »ščipali«

ANTON RUPNIK

Na potezi je Izrael

Po tistem, ko je Kissinger dobil v Damasku seznam izraelskih ujetnikov, pričakujejo odgovor iz Tel Aviva — Sirija je popustila, kolikor je mogla

OD DOPISNIKA »OSLOBODJENJA« ZA »DELO«

BEJRUT, 28. febr. — Komaj šest ur po tistem, ko je Kissinger iz Damaska odpotoval v Jeruzalem in Goldi Meir izročil znameniti seznam z imeni 65 izraelskih ujetnikov, ki mu ga je — sestavljenega v arabsčini — dal Hafez el Asad, je v sirsko prestolnico prispel sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko z ženo — na obisk v »prijateljsko državo«, kot je rekel, z željo, da bi se »okrepili stiki med prijateljskimi državama«.

To je prvi Gromikov obisk v Damasku. Pred tem, tik preden je prispel Kissinger, pa je predsednik Asad dobil še osebno poslanico od Brežnjeva. Vse to si razlagajo kot znamenje, da bližnje vzhodni razplet, lahko bi rekli, prehaja v končno fazo, v kateri utegne biti sovjetska diplomacija precej delavnejša in bolj navzoča kot zadnje tri ali štiri mesece, ko je

bilo prepučeno Kissingerju, da opravi vse, kar je bilo potrebno. Damasku je Gromikova navzočnost v tem trenutku dobrodošla kot podpora, saj bo lahko na ključnih pogajanjih, ki ga čakajo, pokazal nasprotniku, da »ni sam«, da ima na svoji strani »svojo silo«, to je sovjetsko zavezništvo.

»Letiči Henry«, ki je danes že pripotoval v Kairo, je

torej večeraj izročil Goldi Meir seznam izraelskih ujetnikov in ji hkrati prinesel sirsko privolitev, da jih lahko že jutri obišče delegacija mednarodnega Rdečega križa. Kissinger je dobil ta seznam, potem ko je Asadu zagotovil, kot se sliši, da bo Izrael izpraznil »oktobrski žep« in privolil v pogajanja o ločitvi čet na Golanu ter v vrnitev 180.000 Sircev, ki

so s tega ozemlja pobegnili v vojnah leta 1967 in 1973.

Kissingerjevi pogovori s Hafezom el Asadom so trajali nad sedem ur. Kaže, da nista razpravljala samo o konkretnih zadevah v zvezi z ujetniki in z ločitvijo vojaških čet, temveč sta pretresla tudi vprašanja, ki se nanašajo na nadaljevanje ženevske konference, na udeležbo Sirije na tej konferenci in na raven, na kateri naj bi se začela njena druga faza.

Zdaj pričakujejo izraelski odgovor na ta sirski korak. V kratkem sporočilo o pogovori med sirsko vlado in Kissingerjem je rečeno, da bo bližnja ločitve čet »vra stopnja na poti k popolnemu umiku Izraela s sirskih ozemelj«. Sporočilo dodaja, da bo Kissinger jutri, ko se bo iz Kaira prek Tel Aviva vrnil v Damask, prinesel s seboj izraelski načrt o ločitvi čet na sirski fronti kot uvodu v popolni umik.

Izraelska vlada danes ob ravnanju ta načrt, ki bo med drugim menda predvidel tudi izraelski premik iz Kunej tre, upravnega središča Golan, kjer bodo morda prezele nadzorstvo sile OZN. Sicer pa bi bil postopek umika kakor podoben sueskem: izraelske sile bi najprej izpraznile »žep«, ki so ga zasedle lani oktobra, celotni postopek umika pa bi potekal tak, da bi Izraeli prepuščali ozemlje silam OZN, te sile pa nato sirskim oblastem.

Čeprav so Izraelci že vna prej zvedeli za seznam ujetnikov, ker ga je na sirsko zahtevo najprej objavil Washington, je Golda Meir — očitno iz svojih notranje političnih razlogov — sklenila položaj dramatičirati, tako da je sinoči po izraelski televiziji in radiu osebno sporočila državljanom to »novico dneva«. Omenila je, da bo njena vlada seznanila Kissingerja s stališča do ločitve čet, ki bo ponovno prispel v Jeruzalem, in da bo Kissinger ta stališča nato sporočil Damasku.

Tako bi se končala uvodna faza te Kissingerjeve bližnje vzhodne misije. Po tujakšnih ocenah je to lažji del dela, ker je bil problem seznama ujetnikov tako rekoč že rešen, tako kakor so doslej tudi že načelno privolitev. Da se lahko začne pogajanja o ločitvi čet. Vendar so stališča te in one strani do konkretnih vprašanj ločitve, zlasti pa do njenih skrajnih konsekvenc, še zmeraj zelo različna. Pravi, da bi bil pravi čudež, če bi se Kissingerju že med to misijo posrečilo doseči, da bi dokončno izobilikovale poje za ločitve čet. Zavedari se je treba, da so Sirci pustili, kolikor so mogli, in da naprej ne morejo popuščati, ker bi potem utegnili izbruhniti nerazpoloženje v državi in v delu sirse arabske javnosti. Telavivska vlada pa je bila prav tako preglašna, ko je poudarjala, da je Golan izraeli, in je zdaj pod pritiskom skrajne desnice, ki nasprotuje kakršnokoli umiku z zasedenih ozemelj. Zaradi vsega tega ne nazadnje pa tudi zaradi ameriško-sovjetske skrb, da bi se iz zavlačevanja z do končnim sporazumom lahko skuhale nove nezaželene komplikacije, bo vsekakor treba čimprej storiti vse, da bi poiskali dokončno rešitev, ki bi ustrezala vsaj minimalnim zahtevam sprtni strani.

MARKO KOZMAN

RIZO MEHINAGIĆ

Kdo bo določal cene?

Afrika hoče sama odločati o svojih velikih naravnih bogastvih

NAIROBI, 28. febr. (Tanjug) — Predsednik Mobutu je te dni pozval afriške države, naj se združijo zaradi zvišanja cen surovin. »Nismo revni, kakor trdijo imperialisti«, je rekel Mobutu. »Imamo baker, kalijeve soli, diamanta, zlato in kakao. V bogatih državah so ljudje navajeni, da pred odhodom na delo spijejo skodelico kave ali kakaa, nič nimam proti tej navadi, kakor tudi ne proti bogatim državam, sem pa proti temu, da bi cene naših proizvodov določali na borzah v Parizu in Londonu«.

Tudi tanzanijski predsednik Nierere je pozval države v razvoju, naj se združijo, da bi zagotovile gospodarsko pravico. Skupna akcija proizvodnje nafte je pokazala, kaj praktično pomeni enotnost držav v razvoju. To je dober zgrad tudi za druge proizvajalce surovin. Tanzanija tak razvoj po državi, je dejal Nierere »že leta opozarjamo, da nepravilna trgovinska menjava povzroča neenakosti med bogatimi in revnimi deželami. Celotno desetletje razvoja se je ta prepad širil. Zdaj so tudi razvite države naposled spoznale, kakšne negativne povzročajo obojne cene. Nierere je izrazil upanje, da bo to pripomoglo k spremeni sedanjega trgovinske prakse na svetu«.

V zvezi z Niererovimi besedami je list tanzanijske vlade »Daily News« v uvodniku odkrito postavil vprašanje: »Kdo bo določal cene našega naravnega bogastva? Ali jih bo do samovoljno določale razvite države ali tisti, ki s tem, viri razpolagajo? Ali bo to bogastvo še naprej število tako imenovane svetovnega trga ali pa je morda napočil čas, da držav v razvoju tehtno razmislijo o tem ugodnem vprašanju?«

Tudi drugi afriške države zahtevajo, da se spremenijo sedanji ekonomski odnosi na svetu. »Afriška celina je bila zainteresirana za dobitek od izvoza kmetijskih in industrijskih proizvodov, kakor pa za pomoč, ki lahko pomeni veliko breme«, je izjavil kenijski minister za trgovino in industrijo dr. Kiano. Na konferenci afriških ministrov za gospodarstvo v Dakaru so sprejeli resolucijo, ki opozarja, da je »mujno treba pretrgati s starimi in ustvariti nove odnose«. Afriške države vsekakor ne mislijo ostati samo pri besedah. Zambija in Zaire, dve največji afriški izvoznici bakra, sta že napovedali skupno akcijo za podražitev te kovine. Industrijske države živčno in z grožnjami odgovarjajo na te napovedi. Toda tanzanijski dnevnik opozarja: »Svet bo čedalje globlje brede v krizo, če bodo industrijske države skušale svoj položaj kupev dobiti, ki jih proizvajajo druge države, braniti s političnim zastraševanjem«.

Preveč in premalo

Hrana, ki jo bogati mečejo proč, bi lahko preživela reveže

NEW YORK, 27. febr. (Tanjug) — Prebivalci nekaterih največjih mest v zahodni Evropi in Združenih državah Amerike vsak dan odvržejo več hrane, kot bi je lahko pojedlo sestrano prebivalstvo Azije in Afrike. To so, dokumentirano trdi iranski študent Manuher Gandži, ugostiteljski strokovnjaki organizacije OZN za kmetijstvo in prehrano (FAO) (Gandži proučuje »svetovne standarde življenja« in je analizo o odvrtjen hrani v bogatih mestih predložil komisiji OZN za človekove pravice.

Strokovnjaki organizacije za kmetijstvo in prehrano so ugotovili, da ima hrana, ki jo prebivalci teh mest odvrže na dan, več kalorij, kot je potrebno da bi se nahranil en prebivalec Azije ali Afrike. V svoji analizi »ekonomskih, družbenih in kulturnih pravic prebivalcev zemljep« ugotavlja iranski študent, da tretjina od 3,7 milijard prebivalcev živi v kritičnem siromaštvu. Prav zato je od mednarodne organizacije zahteval, da sproži kampanjo, s katero bi takoj izboljšali življenjske razmere teh ljudi.

Po njegovem mnenju bi morali najprej spremeniti mednarodno prakso, ki je prispevala, da se je cenila žit v minulih letih povečala s 65 na 240 dolarjev za tono, koruze pa z 1,30 na 3 dolara za bušel.

Omenjeni študent se nadalje zavezuje za reformo izobraževalnih sistemov v manj razvitih državah, da bi se lahko diplomirani študentje preusmerili na delo v proizvodnem sektorju, ne pa v administraciji, kjer pogosto niti ni prostora za nje.

Tako velja tudi »primer Solženice« predvsem za svoje notranje vprašanje. Vsekakor so ocenjevali kot obnovo propagandne vojne med Vzhodom in Zahodom.

Do Nixonovega obiska v SZ je še približno tri mesece in razumljivo je, da je v tem času treba pričakovati obojestranske dokaze dobre volje — kar je ameriški predsednik tudi storil. V svoji izjavi sicer ni napovedal no-

Brez ovir

Moskvi je veliko do tega, da se odnosi z Washingtonom ne bi poslabšali

OD NAŠEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 28. febr. — V Moskvi so z veliko pozornostjo registrirali Nixonovo izjavo, da se Amerika ne bo vmešavala v notranje zadeve SZ, saj bi to pomenilo obnovo »hladne vojne« med SZ in ZDA. Ameriški predsednik je na svoji prvi letošnji tiskovni konferenci sicer le ponovil Kissingerjeve besede, toda tukaj podurjajo da je eno, ko to reče državni sekretar, drugo pa, ko to reče predsednik ZDA.

Nixonova izjava je odgovor na neko novinarsko vprašanje v zvezi z ameriškim stališčem do Solženice. Sovjetsko-ameriški odnosi so v preteklih letih prinesli marsikatero preizkušnjo in bilo je jasno, da tudi »primer Solženice« ne more vplivati na njihov normalni razvoj. Na dnevnem redov sovjetsko-ameriških odnosov so pomembna vprašanja o evropski varnosti, vzajemnega zmanjšanja oboroženosti sil v osrednji Evropi, omejitve jedrskega orožja, trgovinske menjave itd., za kar sta zainteresirani obe strani.

Kljub temu je v SZ bilo precej negotovosti o morebitnih posledicah propagandne burje, ki se je sprožila na Zahodu ob »primeru Solženice«. To še zlasti zaradi tega, ker so se mnogi kritiki ob tej priložnosti znova vprašali, kakšne so resnične možnosti za nadaljnje popuščanje na petosti med Vzhodom in Zahodom. V SZ so predvsem mislili na tretjo točko dnevnega reda evropske varnostne konference o svobodnem preteku ljudi in informacij. V zvezi s tem so v sovjetskem tisku objavili na to temo vrsto člankov, v katerih se po eni strani strinjajo z razširjenju kulturnih, turističnih in drugih zvez med Vzhodom in Zahodom, po drugi strani pa ostro poudarjajo, da mora ta izmenjava sloneti na načelih nemešavanja v notranje zadeve posameznih držav.

Tako velja tudi »primer Solženice« predvsem za svoje notranje vprašanje. Vsekakor so ocenjevali kot obnovo propagandne vojne med Vzhodom in Zahodom.

Do Nixonovega obiska v SZ je še približno tri mesece in razumljivo je, da je v tem času treba pričakovati obojestranske dokaze dobre volje — kar je ameriški predsednik tudi storil. V svoji izjavi sicer ni napovedal no-

vil pobud v ameriško-sovjetskih odnosih, zato pa je jasno poudaril, da v ameriški politiki do SZ ne more biti obrobni pojavov, ki bi lahko potisnili odnose z glavnega tura. S tem je pokazal ne le veliko mero političnega realizma, ampak tudi takta, menjo v krogih moskovskih političnih opazovalcev. Po drugi strani tudi Sovjeti zelo taktično ravno s svojim bodočim gostom.

V tujakšnem tisku je afera Watergate že zdavnaj pozabljena zadeva, o sedanjih težavah ameriškega predsednika v zvezi s to afero pa se skoraj ne piše. Če je že treba kaj kritizirati v ameriški politiki, potem so to Pentagon in »sile hladne vojne«, ki niso vedno identifične, nikakor pa ne Nixonova administracija.

Tudi izmenjava emisarjev je vse močnejša. Pričakujejo, da bo te dni predal svoja akreditivna pisma predsedniku vrhovnega sovjeta tudi novi ameriški veleposlanik v Moskvi: Walter Stoessel. Tukaj je slišati, da je to trenutno »najboljši človek« iz kroga ameriških poklicnih diplomato, ki ga je Nixon lahko poslal v Moskvo. Položaj ameriškega veleposlanika v Moskvi je bil nezaseden, odkar je Jacob Bean odstopil pred skoraj dvema letoma.

Sovjetski minister za zunanjo trgovino Patolicev pa je odpotoval v ZDA na zasedanje ameriško-sovjetskega gospodarsko-trgovinskega sveta, o katerega ustanovitvi so se zmenili med lanskim obiskom Brežnjeva v Ameriki. Gre za specializirano telo, sestavljeno iz predstavnikov ameriških poslovnih krogov in sovjetskih zunanjetrgovinskih podjetij. Skrbelo naj bi za nepretrgan razvoj sodelovanja med državama na področju trgovine, gospodarstva, znanosti in

danjih naporih za ločitve čet na Golanu. Gromiko resda prihaja v Sirijo potem, ko je Kissinger že odpotoval v Damasku v Tel Aviv, vendar pa v Moskvi domnevajo, da bo sovjetski zunanji minister dobil privolitev Sirije za udeležbo na ženevski konferenci. To bi nato pospešilo nadaljnje napore za mirno celovito rešitev položaja na tem strateškem področju sveta, kjer sta tako SZ kot ZDA polno angažirani.

Sovjeti poudarjajo, da bližnje vzhodni problem vstopa v obdobje političnega reševanja, kar logično poraja vrsto novih problemov. Zanimivo je, da je to tezo ponovil tudi

Inflacija Ne le ob strani

V času, ko se je končal iraški obisk v Damasku, je odpotoval Andrej Gromiko na obisk v Damask in Kairo

OD NAŠEGA MOSKOVSKEGA DOPISNIKA

MOSKVA, 28. febr. — Istega dne, ko je sovjetski zunanji minister Gromiko odpotoval v Damask in Kairo, so se v Moskvi končali pogovori med namestnikom predsednika revolucionarnega sveta Iraka Sadamom Huseinom in sovjetskimi voditelji. To kaže na vso širino sovjetske bližnjevzhodne diplomacije.

Čeprav uradno poročilo o Gromikovem odhodu v Damask pravi, da je bil obisk dogovorjen že pred časom, je do tega potovanja prišlo nedolgo. V Moskvi se je v zadnjih dneh govorilo, da bo sovjetski zunanji minister dobil privolitev Sirije za udeležbo na ženevski konferenci. To bi nato pospešilo nadaljnje napore za mirno celovito rešitev položaja na tem strateškem področju sveta, kjer sta tako SZ kot ZDA polno angažirani.

Sovjeti poudarjajo, da bližnje vzhodni problem vstopa v obdobje političnega reševanja, kar logično poraja vrsto novih problemov. Zanimivo je, da je to tezo ponovil tudi

Letna stopnja rasti maloprodajnih cen je bila lani naslednja (v odstotkih):

	OECD	ZDA	VB	Japonska
Drugo pol. 72	5,5	3,4	8,9	5,9
Prvo pol. 73	7,5	6,2	8,4	11,8
Julij—sept. 73	10,9	11,4	12,0	13,0

Inflacije ni bilo nikoli moč kontrolirati drugače kot s fiskalnimi monetarnimi restrikcijami. Sedanja inflacija, ki ogroža industrializirani svet, ima izvor v visoki stopnji monetarne ekspanzije v letu 1972, ki je v ZDA znašala 12, v Franciji 15, v ZR Nemčiji 14, v Kanadi 16 in na Japonskem 25 odstotkov.

BORIS VERBIČ

sktega dežnika, ta odvisnost pa se ne končuje pri energetskih vprašanjih.

Francija je pri svojem stališču ostala osamljena. Nova francoska vlada mora močno okrepiti svojo »bolno« sposobnost, da bo lahko zavirala evropski voz, ki ga objektivni razvoj vleče v atlantski smer.

Danes so sporočili, da pride ameriški državni sekretar dr. Henry Kissinger v ponedeljek v Bruselj svoje »evropske zavzetosti« obvestiti o svojih mirovnih prizadevanjih na Bliznjem vzhodu. V Bruselj pride iz Bonna, kjer se bo čez vikend pogovarjal z zahodnonemškimi voditelji.

de Gaulle, spomnila svoje partnerje, da zanjo pot evropske združitve ne pelje preko Washingtona. »Evropa domovina« mora postati gospodarsko in politično neodvisna, neodvisnost se začenja pri samostojnem reševanju energetskih vprašanj.

Pristaži atlantske Evrope, za katero se posebno odkrito potegujejo Nemci, pa so mnenja, da si »evropske« solidarnosti ni mogoče zamisliti brez zveze z ZDA in da je razlikovanje med »atlantskimi« in »evropskimi« taborem groteskni nesmisel, kakor je izjavil kancler Brandt. Obramba zahodne Evrope je odvisna od ameriškega atom-

Najpomembnejše bo vprašanje morebitnega sklicanja konference o energiji med deveterico in arabskimi državami ter Iranom. Čeprav to vprašanje ne zadeva neposredno vprašanja evropske integracije, pa je glede na izid washingtonske konference zanjo izredno pomembno.

Francija stoji namreč na stališču, da si mora Evropa sama poiskati izhod iz energetske krize, medtem ko se je ostalih osem članic oddolilo za sodelovanje z ZDA.

Razlike v teh stališčih pa izvirajo iz razlik v zamislih o značaju združenje Evrope. Francija je z odločnostjo, kakršno smo poznali iz časov

Rešitev brez krvi

Zambijski zunanji minister Mwaanga je v izjavi za britanski radio dejal, da je ureditve rodoljubne krize možna. Zambija bi sprejela prehodno obdobje petih let, dokler ne bi vzpostavili večinske uprave v Rodeziji. Menijo, da je zambijski minister v pogovoru s predstavnikoma ZAPU in ZANU dobil zagotovila, da takšno ureditve ne bi nasprotovale niti prebivalci rodeljske voditelja Nkomo in Sitole. Toda Mwaanga je dal jasno vedeti, da mora vsaka takšna rešitev vključevati zelo natančno določila o uvedbi večinske uprave in bližnji prihodnosti in da prehodno obdobje ne sme trajati niti en dan več kot pet let.

Po mnenju političnih opazovalcev je s tem dana razističnemu režimu zadnja priložnost, da se odstrani s prizorišča brez prelivanja krvi.

Pariz po svoje

V ponedeljek bo v Bruslju politični posvet deveterice — Tjakaj pride tudi ameriški državni sekretar Kissinger

OD NAŠEGA DOPISNIKA PRI EGS

BRUSELJ, 28. febr. — V ponedeljek bo v Bruslju, ne pa v Bonnu, kot je bilo prvotno predvideno, politični posvet deveterice. Pritegnil bo precej pozornosti, saj naj bi na podlagi rezultatov tega posvetovanja ocenili, kolikšne so možnosti za izgladitev nasprotij, v kateri smeri naj bi ta izgladitev potekala.

de Gaulle, spomnila svoje partnerje, da zanjo pot evropske združitve ne pelje preko Washingtona. »Evropa domovina« mora postati gospodarsko in politično neodvisna, neodvisnost se začenja pri samostojnem reševanju energetskih vprašanj.

Pristaži atlantske Evrope, za katero se posebno odkrito potegujejo Nemci, pa so mnenja, da si »evropske« solidarnosti ni mogoče zamisliti brez zveze z ZDA in da je razlikovanje med »atlantskimi« in »evropskimi« taborem groteskni nesmisel, kakor je izjavil kancler Brandt. Obramba zahodne Evrope je odvisna od ameriškega atom-

Najpomembnejše bo vprašanje morebitnega sklicanja konference o energiji med deveterico in arabskimi državami ter Iranom. Čeprav to vprašanje ne zadeva neposredno vprašanja evropske integracije, pa je glede na izid washingtonske konference zanjo izredno pomembno.

Francija stoji namreč na stališč

Kakšna bo skupščina

Republiška skupščina bo imela zbor združenega dela s 150 delegati, družbenopolitični zbor s petdesetimi delegati in zbor občin — Volilni ključ

Skupščinski sistem v Jugoslaviji bo v naslednjih dveh mesecih usklajen z novimi ustavnimi določili. Kakšne bodo nove skupščine? Da bodo sestavljale po delegatskem načelu, ki je ena pglavilnih ustavnih novosti, ter da so delegacije in delegati temelj konstituiranja in delovanja bodočega skupščinskega sistema — o tem je bilo že dosti povedanega.

Republiška skupščina bo imela tri zore: zbor združenega dela, ki bo štel 150 delegatov, družbenopolitični zbor s 50 delegati in zbor občin v slednjem ima vsaka občina in skupnost občin (ki je posebna družbenopolitična skupnost) po enega delegata.

Priznava se bodo skupščinski zbori oblikovali? Pogledimo predloge volilnih zakonov, ki jih bodo sprejeli skupaj z novo ustavo SR Slovenije.

Pri zboru občin je zadeva najbolj preprosta: vsaka občinska skupščina in skupščina skupnosti občin pošiljajo na zasedanje zbora občin po enega delegata na način, ki ga določa občinski statut oziroma statut skupnosti občin. Delegati so na dnevni red zbora občin. Delegati dovažajo izmed članov delegacij temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti oziroma izmed članov družbenopolitičnega zbora občinske skupščine.

Toda zbor občin je izjema. Pogledimo raje kako se sicer oblikujejo delegacije. Oblikujejo jih delovni ljudje:

● v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, ki opravljajo

zadeve skupnega pomena za več TOZD,

● ki delajo v kmetijski, obrtni, in podobnih dejavnostih v zasebnem sektorju,

● v delovnih skupnostih državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter v drugih delovnih skupnostih, ki niso organizirane kot OZD. Delegacije oblikujejo tudi aktivne vojaške osebe in civilne osebe v JLA.

● delovni ljudje in občani v krajevnih skupnostih.

Ze TOZD ali delovno skupnost, ki ne šteje več kot 30 delovnih ljudi, velja, da opravlja funkcijo delegacij je vsi delovni ljudje. Za dve ali več manjših delovnih skupnosti, ki niso organizirane kot OZD, ter za aktivne vojaške in civilne osebe v službi oboroženih sil SFRJ velja, da lahko oblikujejo skupne delegacije.

Posebej je treba opozoriti na naslednje novosti:

● da se študenti in učenci srednjih šol, ki so stari 18 let, vključujejo v delegacije po organizacijah združenega dela na področju vzgoje in izobraževanja. Tam študenti, kot posebno volilno telo, volijo izmed sebe tretjino članov delegacije, učenci pa četrtino članov delegacije;

● v oblikovanju delegacij so vključeni aktivni knjižnični preizvajalci, ki jim je delo v kmetijstvu osnovna dejavnost in so stari najmanj 15 let,

● delegacije državnih organov oblikujejo tudi delovni ljudje ki opravljajo odvetniško kot samostojno družbeno službo, skupaj z delavci s katerimi združujejo svoje delo v odvetniški pisarni;

● drugi delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo umetniški ali kakšno drugo kulturno dejavnost, se vključujejo v delegacije kulturnih in ustreznih drugih samoupravnih interesnih skupnosti in preko teh lahko sodelujejo v novem skupščinskem sistemu.

Iz delegacij v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih poteka delegiranje delegatov v skupščine družbenopolitičnin skupnosti. Tako so delegacije in delegati oblika, v kateri so de-

lovni ljudje in občani neposredno udeleženi pri opravljanju družbenopolitičnih skupnosti.

Kako si bodo delegacije porazdelile mesta v skupščini?

Delegatska mesta v zboru združenega dela se porazdelijo na delegacije s področja gospodarstva, prosvete in kulture, zdravstva in socialnega varstva, državnih organov itd., in sicer praviloma sorazmerno številu delovnih ljudi na posameznih področjih dejavnosti.

Delegacije, ki v zboru združenega dela občinske skupščine ne bodo dobile posebnega delegatskega mesta, bodo s samoupravnimi sporazumi oblikovale konferenco delegacij. Na teh konferencah bodo določile skupnega delegata in med drugimi sprejemale stališča in določale skupne smernice za delovanje. Če ne bi pravočasno prišlo do ustreznih samoupravnih sporazumov, bodo oblikovanje konference delegacij opravili z odlokom občinske skupščine.

Tako bodo delegacije, ki niso dodeljene samostojna delegatska mesta, druge delegacije, ki niso dodeljene konferencah, v katere se vključujejo delegacije delegatov, ki jim je delo v kmetijstvu osnovna dejavnost in so stari najmanj 15 let,

● delegacije državnih organov oblikujejo tudi delovni ljudje ki opravljajo odvetniško kot samostojno družbeno službo, skupaj z delavci s katerimi združujejo svoje delo v odvetniški pisarni;

● drugi delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo umetniški ali kakšno drugo kulturno dejavnost, se vključujejo v delegacije kulturnih in ustreznih drugih samoupravnih interesnih skupnosti in preko teh lahko sodelujejo v novem skupščinskem sistemu.

Iz delegacij v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih poteka delegiranje delegatov v skupščine družbenopolitičnin skupnosti. Tako so delegacije in delegati oblika, v kateri so de-

lovni ljudje in občani neposredno udeleženi pri opravljanju družbenopolitičnih skupnosti.

Kako si bodo delegacije porazdelile mesta v skupščini?

Delegatska mesta v zboru združenega dela se porazdelijo na delegacije s področja gospodarstva, prosvete in kulture, zdravstva in socialnega varstva, državnih organov itd., in sicer praviloma sorazmerno številu delovnih ljudi na posameznih področjih dejavnosti.

Delegacije, ki v zboru združenega dela občinske skupščine ne bodo dobile posebnega delegatskega mesta, bodo s samoupravnimi sporazumi oblikovale konferenco delegacij. Na teh konferencah bodo določile skupnega delegata in med drugimi sprejemale stališča in določale skupne smernice za delovanje. Če ne bi pravočasno prišlo do ustreznih samoupravnih sporazumov, bodo oblikovanje konference delegacij opravili z odlokom občinske skupščine.

Tako bodo delegacije, ki niso dodeljene samostojna delegatska mesta, druge delegacije, ki niso dodeljene konferencah, v katere se vključujejo delegacije delegatov, ki jim je delo v kmetijstvu osnovna dejavnost in so stari najmanj 15 let,

● delegacije državnih organov oblikujejo tudi delovni ljudje ki opravljajo odvetniško kot samostojno družbeno službo, skupaj z delavci s katerimi združujejo svoje delo v odvetniški pisarni;

● drugi delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno kot poklic opravljajo umetniški ali kakšno drugo kulturno dejavnost, se vključujejo v delegacije kulturnih in ustreznih drugih samoupravnih interesnih skupnosti in preko teh lahko sodelujejo v novem skupščinskem sistemu.

Iz delegacij v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih poteka delegiranje delegatov v skupščine družbenopolitičnin skupnosti. Tako so delegacije in delegati oblika, v kateri so de-

lovni ljudje in občani neposredno udeleženi pri opravljanju družbenopolitičnih skupnosti.

Kako si bodo delegacije porazdelile mesta v skupščini?

Delegatska mesta v zboru združenega dela se porazdelijo na delegacije s področja gospodarstva, prosvete in kulture, zdravstva in socialnega varstva, državnih organov itd., in sicer praviloma sorazmerno številu delovnih ljudi na posameznih področjih dejavnosti.

liške skupščine po okoliših temelji na ključu: eno delegatsko mesto na 5.400 zaposlenih.

Po podatkih za marec 1973. je bilo vseh zaposlenih 812.000. Od tega v:

1. Gospodarski dejavnosti 719.000, od tega

a) delavci v TOZD in skupnostih 500.000

b) aktivni kmetijski proizvajalci 189.000

c) delovni ljudje v obrti 29.000

2. Prosvetno-kulturna dejavnost 36.000

3. Socialno zdravstvena dejavnost 30.000

4. Dejavnost del. skupnosti državnih organov, družb. pol. organizacij, oboroženih sil in drugo 26.000

Glede na delež v družbenem proizvodu pa so upoštevani naslednji podatki (iz l. 1973):

1. Delež družbenega sektorja 91,4%

2. Zasebni sektor a) kmetijstvo 5,4%

b) obrt 3,2%

Po osnovnem izračunu tako dobimo:

1. Gospodarska dejavnost a) delavci v TOZD in skupnostih 90 mest

b) delavci v kmetijstvu 18 mest

c) delavci v obrti 5 mest

2. Prosvetno-kulturna dejavnost 18 mest

3. Socialno-zdravstvena dejavnost 13 mest

4. Dejavnost del. skupnosti državnih organov, DP organizacij in drugo 6 mest

Iz tega sledi, da delavcem v TOZD in skupnostih gospodarske dejavnosti pripada eno delegatsko mesto v zboru združenega dela republiške skupščine na vsaki 5.500 zaposlenih. Delegati delegirajo v 74 okoliših (kranjski okoliš bi imel npr. 4 delegatska mesta, enako količino Koper, Izola, Piran, okoliš Zalec 1, Ravne 2, okoliš Ljubljana-Center 7 itd.).

Delovni ljudje v kmetijstvu imajo eno delegatsko mesto na 10.500 zaposlenih, skupaj 18.

Delovni ljudje v obrti imajo eno delegatsko mesto na 6.000 zaposlenih, skupaj pet.

Prosvetno-kulturna dejavnost ima eno delegatsko mesto na 6.000 zaposlenih, skupaj 18.

Socialno-zdravstvena dejavnost ima eno delegatsko mesto na 2.340 zaposlenih, v celem 13.

ZORAN LENARD

Sklep o rafineriji v Kopru

Poslovni odbor OZD Srimin: ustanovitev rafinerije v izgradnji

KOPER, 26. febr. — Poslovni odbor ustanovitelj organizacije združenega dela a Srimin iz Kopra je sprejel sklep o ustanovitvi rafinerije v izgradnji v Kopru. S tem je storjen korak za izvedbo tega izredno pomembnega energetskega projekta v Sloveniji.

Sklep poslovnega odbora ustanovitelj Srimina izhaja iz dejstva, da so dosedanje priprave za izgradnjo rafinerije s kapaciteteto 5 milijonov ton letno v Kopru, predvsem izdelana študija o ekonomski upravičenosti in družbeni utemeljenosti take investicije ter dosedanje razgovori z bodočimi dobavitelji surove nafte, pa tudi z inozemskimi kupci derivatov, nujno terjale tako odločitev Omeniti je treba tudi, da je načrt za gradnjo rafinerije obil podporo tako v občinskem kot v republiškem merilu.

Za rafinerijo v Kopru ima podjetje Srimin že pripravljeno vsa potrebna lokacijsko dokumentacija. Sklep poslovnega odbora o ustanovitvi rafinerije v izgradnji pa terja zdaj takojšnjo izpeljavo še nekaterih nalog. Tako bo treba v okviru organizacije združenega dela Srimin za rafinerijo v izgradnji dobiti potrebne strokovne kadre, čimprej bo treba izdelati ekonomsko-tehnično dokumentacijo, izpeljati mednarodni natečaj za idejo in glavni projekt ter tehnologijo bodoče rafinerije ter zbrati vsa potrebna dovoljenja in soglasja za začetek gradnje.

Sočasno pa bo treba izoblikovati tudi dokončno konstrukcijo za financiranje tega objekta, pri čemer na bi z vlaganjem kapitala sodelovali domači in inozemski partnerji. Ob tem pa bo treba — in to je na pomembnejše — tudi dolgoročno urediti poslovne odnose rafinerije z dobavitelji surove nafte.

JOŽE KLANJSCEK

Samotni carski rez

Pred sedmimi leti je metohijska kmetica Ariša Ademi opravila na sebi poseg, ki so ga strokovnjaki imeli za socialni in medicinski fenomen

Iz Prizrena do Pirana, iz Pirana do Zoiča: z asfalta na kotanjsko cesto, v blato do gležnja; 25-kilometrsko potovanje iz sorazmerno razvitega Prizrena v siromašno in še za kosovske razmere nerazvito vas Zoič. Do Ariše Ademi in njenega sina Agima.

ZIVA IN ZDRAVA — Ariša Ademi in njen sin Agim na domačem dvorišču. Foto: Z. Kozinc

Obstaneš na dvorišču, kjer križem razmetano leži poljsko orodje in ne moreš v hišo. Z nje odpada omet in tudi krovna konstrukcija ki se rada pogreznila. Notranjega propadanja ne vidiš, kajti nihče te ne sprejme. Moških ni doma, vsi so v Džakovici, kjer je semanj dan.

Zenske te ne morejo sprejeti, ker ne smejo. Umaknili so se v hišo. A dečki so še premajhni, da bi znali pogostiti nenajavljene tujce, katerega jezik povrh še ne razumejo.

Težko se je pogovoriti tudi z Arišo, ki končno le pride iz hiše, saj ve, da je obisk namenjen njej, komu pa Obstane nekaj metrov pred obisk valcem in molče gleda v tla.

Tast jo je kupil za svojo sina »Kateri od teh otrok je Agim? Kje imate junaka?« vprašujem. Zdj se mami prvič nasmehe n poklic enega iz kopice otrok. Krepak 7-letni deček, podoben materi, tak dvoriščni ravnar. Na materino prigovarjanje steče v hišo in se kmalu vrne s prvo albansko čitanko in z zvezkom. Napredoval je že do približno dvajsete od petindesetih albanskih črk. Vprašam mater, ali mu po-

maga pri prvih korakih v učenost. Bežno me ošine s pogledom, da ne vem, ali ne razume, ali noče odgovoriti. Tedaj se spomnim, da so mi rekli: takrat, pred 7 leti, je bila še neposmena.

Toda, če mi je zdaj želela pokazati, kako daleč je napredoval v prvem razredu otrok tistega osupljivega poroda, je vendarle očitno, da je, pismena ali ne, ponosna na tistih 20 črk. A tega ponosa ne pokaže.

Kajti njeno je in po pravih morala bit, da molči, da ne kaže na glas čustev. Kakor tudi bolečine ne. Zmeraj je hodila dva kura za mozem, če ga je slučajno kdaj spremljala na kakšni poti. Njene žanje pa so za njim capljale še mnogo več korakov, se skrivale, pritajile ali pa se nevsiljivo skušale pokazati, da sploh so. Prvič je z mozem govorila na poročni dan, kar pomeni, da ga je takrat tudi prvič temeljiteje videla. Njen tast jo je od njene očetja kupil za lepe denarje saj je bila Ariša lepa in zdrava. Tako kupljena je začela Ademiem vračati njihovo investicijo. Rodila je troje otrok. Leta 1966 je spokojno pričakovala četrtega.

Ko je vedela, da umira Ni ga dorodila kot prejšnjega tri, zato jo danes mnogi

poznajo in tudi občudujejo. Od tega sicer nič nima, živi kot tisočero druge vaščanke za trimetrskim zidom Ademi-jevega doma, v revščini in garanciji.

»Tri dni nisem mogla roditi. Mučila sem se kot žival. Na koncu sem vedela, da umiram.« Tako mi njene besede prevaža sosed, ki pride na pomoč. Se zmeraj stojimo sredi dvorišča. Tako bomo ostali do konca tega srečanja. Ni prav nobene možnosti, da bi silila beseno o mukah.

Neka stara vračinja ji je skušala pomagati s kadil in uroki. Može so delali na polju, žene v hiši. Ariša je posebnosti bila po večini sama. Molče je čakala.

Na koncu je vedela, da umira. In vedela je, da z njo, če je je mogoče, otrok ne sme umreti. Po stari postavi teh krajev je treba matrik žrtvovati za otroka. Spomnila se je pripovedi, da so v prejšnjih časih porodnice na takih mukah izrezali otroka in jo pustili, da umre. Če ni izkrcavala, je umrla od zastrupitve.

Ko je čutila da umira, se je odločila za samomor. Da bo sama to naredila. Na koncu mrti in zavesti se je vzpele do podboja, kjer je njen mož imel orviski pribor, vzela prvo brivico za kato ro je natipala, da reže (ponejše so ugotovili, da je bila to brivica Mikron, groba, na pol zarjavela brivica, s katero se je mož že nekajkrat obril), in začela.

Medtem ko so ženske tiho šivale Čež preprogo sredi sobe je razstila polvinilne vrčke, ki so ostale od umetnih gnojil, se sleč in v počepnila. Začela je rezati od popka navzdol v navpični smeri, se pri tem nekajkrat zrušila, potem pa naslonjena na pograd nadaljevala. Prerezala je tudi maternico in končno brcajočega otroka zagrabila za noge in ga izvlekla. Polozila ga je na polvinil in prerezala še popkovino.

V tem je otrok začel kretati in jokati. Bil je to prvi glas iz te porodne sobe. V sosednji sobi so ženske šivale, še eno sobo, naprej pa so v svojem dnevnem prostoru sedeli moški.

Medtem ko so ženske tiho šivale Vse medicinske sestre v oddelku so imele posebne rumene obleke, toda za individualni kontakt z opečenimi otročki v posameznih oddelkih so morale obleči še posebne rdeče obleke. Nekaj vselega je bilo kljub bolečinam v teh živih barvah, medtem ko je bilo nekaj hladnega in mrtvega v sosednjem zasteklenem prostoru, kjer v posebnem preparatu in temperaturi -180 stopinj C ohranjujejo v še vedno živem stanju za potrebe presaditev krpe kože, ki so jih v trenutku smrti izrezali sicer zdravim smrtnim ponešrečnem. Boj za življenje se vsak dan nadaljuje tudi v drugih prostorih: tu mehanika postelja za obračanje bolnikov; tam operacijska dvorana in prevezovalni oddelki s posebno kadro in z divgalom, na katerem vsakega opečenega pacienta, ki ga sprejmejo, najprej s prho in z medicinskim milom izperejo, takoj nato pa mu dajo infuzijo tekočine v žilo oziroma morfolijsko injekcijo proti strahotnim bolečinam...

»Opekline je največja rana,« je preprosto a z vsoto povedal prof. Derganc. »Včasih doseže taka opekline ali rana tudi površino pol drugega metra.« Potemtakem je povsem razumljivo, da opekline sodijo v področje kirurgije, ne pa, kot so nekoč menili, na področje dermatologije. Zdj se je ta veda plastične kirurgije in opeklinekega zdravljenja v svetu še posebej razvila v Ameriki, Veliki Britaniji in delno Zahodni Nemčiji, prav gotovo pa smo tudi mi, zlasti po zaslugi profesorja Derganca, v sami konici. Nekateri druge, sicer razvite dežele, na primer Avstrija, so v tem pogledu daleč za nami, saj pojmujejo opekline še vedno konvencionalno dermatološko. Doslej so tudi opekline delili na tako imenovano prvo, drugo in tretjo stopnjo, kar pa je zaradi različnih ocn, kaj je lahko posamezna stopnja, peljalo do mnogih zmed in napak. Profesor Mirko Derganc je zdaj eden svetovnih pobudnikov za tako imenovano novo klasifikacijo opeklin na anatomski podlagi.

Uveljavitev v tujini Na mizi sem videl povabilo, da bi profesor Derganc letos jeseni predse-

Končno! Končno je rodila, so se razveselile ženske, ko so zaslišale otroka. Prva je prihitela vsakinja Ariša je brisala kri s svojega sina, prepotena in grozljivo tih. Ko je zagledala vsakjino, je začela počasi padati na hrbet, prerezana in krvaveča.

Umrla ni. Potem je nenadoma spregovorila Klecala je moža. Ko je ta slišal, kaj se je zgodilo, se je odločil in moški so se strinjali: k zdravniku! Začeli so postajati lojstrski voz.

Zenske pa so ji s tistim poplavinom zavile trebuh in jo odnesle. Eden od domačih fantov se je pogajal na kolo, da bi morda prestežljal kakšen avto proti Prizrenu. Kajti Zoič ni imel niti enega avtomobila.

Imel je srečo, kajti po desetih kilometrih je naletel na landrover -erenskega zdravnika dr. Sijajdina Jagdžija. Vseh presenečenj vajeni mladi zdravnik je po tisti strahotni cesti odhitel Arišo naproti in ji pomagal, kolikor je mogel.

Hrabri ženi pa se je nenadoma vrnilo upanje in z njim volja do svojega življenja. Prosila ga je, naj jo reši in mu zelo svetovlaja, naj na kakšen način naprej sporoči v Prizren, kaj se je zgodilo. V Piranah je dr. Jagdžij telefoniral v Prizren, tako da so v Medicinskem centru pripravili vse potrebno za operacijo.

Operater dr. Ramiz Krasnič ji je z materinico vred izrezal cisto veliko kot otroška glava, ki se ji je razvila na materninem grlu. Zaradi te ciste je Ariša tako dolgo trpela na porodu.

Komaj sem krotil vzne-mirjenje ur tudi občudovanje, ko sem ji šival rano, pravi ginekolog Krasnič. »Ne je, da sem občudoval atavistično hrabrost naših ljudi, ki jo je pokazala ta ženska, in se obenem grozil nad našo zaostalostjo, ne, bilo je še nekaj več. Vpraševal sem se kako je mogoče, da človek samega sebe tako dobro reže. Zena je carski rez na sami sebi opravila neverjetno večde. Ene same pomembnejše žile n prerezala, saj bi jo to stalo življenje. Pravi čudež je, da ni umrla od zastrupitve, saj sta bila tako brivica, kot polvinil polna smrtnih klov. Po vseh pravilih bi morala umreti tudi med prevozom po istu slabi cesti.

ZELJKO KOZINC

Humana dejavnost

Opekline je največja rana

Iz pomenka s predstojnikom klinike za plastično kirurgijo in opekline v Ljubljani prof. dr. Mirkom Dergancem

S finimi prsti se je dotaknil črno-belih tipk na klavirju in se predal globlji Chopinove skladbe. Toda poglavitna naloga, ki se ji je posvetil, so globinske opekline. Bolnik je že prestal najhujše in na obrazu so s plastičnimi lepotojnimi operacijami že začeli odstranjevati posledice strašnih opeklin, ki jih je dobil pri eksploziji v smodnišnici: a obraz je bil še vedno hudo iznakažen.

»Sem kaj nima dostopa nihče, razen strokovnega osebja, ki pa se mora pred razkužitvijo in obleči v posebne za to namenjene obleke.«

Profesorja dr. Mirka Derganca so še in še klicali k telefonu, k tajnici, da bi narekaval neki referat, k pregledu majhne opekline na prstu za poznele pacientke. Toda utrgal si je čas in pogovarjala sva se: ne o globokih pekočih lepotah Chopinovih skladb, ampak o globokih opeklinah, ki so postale njegovo življenjsko raziskovalno delo.

Zivljenjsko? Da bo dr. Mirko Derganc v kratkem sam pisal 60 let svojega življenja, pravzaprav ni niti tako pomembno. Sploh ni pomembno. Kaj so leta v življenju? Kar je, so samo bolečine in lepote, je Chopin in so opekline, je eno leto otročička, ki se je nesrečno oparil, in 75 let starke, ki je zaradi zaužitega alkohola pri cigareti v postelji zaspala in skoraj zgorela: oba sta med mnogimi drugimi pacienti v njegovem oddelku in čakata na ozdravljenje.

Uradni učbenik

Profesor dr. Mirko Derganc z izjemno blagim, pomirjujočim pogledom

si je med pomenkom po svoji navadi nekajkrat z rokami podprl čelo in si pokrli oči. Morda se je prav tako v hipu groze skušal pokriti oči tudi oni elektrikan, ki leži zaradi ožganega obraza v eni izmed bolniških sob njegove klinike. Toda na mizi njegovega kabinetnega se zagledal tudi eno izmed njegovih prvih objavljenih knjig: s simbolom Rdečega križa je bilo zapisano »Prva pomoč«. Kakšna velika misel je v tem, da priskoči človeku v prvem trenutku njegove najhujše nuje na pomoč!

»S tem vprašanjem se ukvarjam, čeprav zdaj že bolj vzporedno, 35 let. Napisal sem različni knjigi o prvi pomoči, ki pa sta doživeli že devet izdaj. Zdaj pripravljajo celo že deseto knjigo. Knjiga je postala skoraj pravcati uradni učbenik v jugoslovanskem merilu, saj so jo prevedli in izdali v vseh jugoslovanskih jezikih.« Ko sem ga vprašal, če ga je k temu pritegnil neki poseben psihični odnos, ali praktična potreba, je bil zelo stvaren: »Šlo je za zelo praktično potrebo. V prvih vojnih letih so odhajali mladi medicinci v partizane in dati jim je bilo treba zgoščeno medicinsko znanje. Tudi po vojni sem se s tem vprašanjem precej ukvarjal, zlasti ker so se pri množičnih delovnih akcijah zaradi mladih in nekih udeležencev čisto dogajale na gradbiščih nesreče.«

Toda poslej se skoraj ves posveča svoji novi kliniki za plastično kirurgijo in opekline, stroki, ki ji je po vojni na pobudo pokojnega profesorja Lavriča, dejansko pri nas položil temelje. »Od lani tudi ni več organizacijsko centralizirane kirurške klinike, ampak so se v okviru klinične službe vse specializirane panoge kirurgije osamosvojile, kar omogoča še bolj sproščeno delo... Tudi solističnih akcij enega samega kirurga ni več, kot je bilo to včasih; danes je vsa moč oddelka v tiskem delu,« je pripovedoval dr. Derganc, ko me je popeljal na ogled svojega oddelka v drugem nadstropju novega kliničnega centra.

Med najhuje poškodovanimi

Začela sva kot začno vsako jutro zdravnik tista oddelka: s posvetovalnico, kjer si zjutraj izmenjajo misli in izkušnje in si razdelijo dnevno delo. »Naša stroka je zelo vizualna, zato uporabljamo tudi veliko dokumentacije v slikah in diapozitivih.« Res: kako lahko opekline spremenijo človekov videz in koliko večja je zasluga zdravnika, če temu človeku ne samo reši življenje, ampak mu postopoma z operacijami in s presajevanjem kože, njegove ali tuje, znova povrne tudi lep človeški obraz. »Nasprotno od tega, kot bi pričakovali, je danes v pogojih tehnično razvite civilizacije žal opeklin celo več kot nekoč v času primitivne tehnike.«

Spustila sva se še v prvo nadstropje, kjer je v okviru novega kliničnega centra, v sektorju za intenzivno terapijo najbolj nevarno bolnih pacientov, tudi poseben oddelki za težke opekline. V celotni zasnovi mamutske palače novega kliničnega centra, bi ne glede na veličastnost skoraj lahko povdovmili v njeno dejansko medicinsko funkcionalnost, toda prav ta oddelki za opekline je resnično smotno razsnovan in široko dorečljivo urejen. Malokatera naša gradnja je šla tudi skozi toliko kritičnih sit, še preden so jo začeli materialno urediti. Projekt, ki so ga zastavili že pred desetimi leti, so namreč postavili na javno razpravo strokovnjakov iz raznih dežel sveta na simpozij v Marib

ŠAH

KOLO PRED KONCEM

Šahovska zveza Jugoslavije razveljavila 29. prvenstvo

Igralci nadaljujejo s partijami

POREČ, 1. — Predsedstvo šahovske zveze Jugoslavije je danes razveljavilo 29. državno šahovsko prvenstvo, ker niso hoteli udeleženci tega prvenstva v Poreču razpustiti komisije, ki so jo sestavili v znak protesta, ker niso prisotni na prvenstvu najboljši jugoslovanski vele-mojstri.

Predsedstvo zveze je zahtevalo, naj to komisijo razpustijo takoj, če-mur pa so se tekmovalci uprli. Za-mur tega je zveza prvenstvo razve-javila, in logično ne priznava rezul-tatov, ki so jih doslej dosegli. Kljub temu se prvenstvo nadaljuje, vodi pa Vukić, ki je kolo pred koncem praktično že zmagovalce. Vprašanje pa je, če mu bo šahovska zveza Ju-goslavije ta naslov priznala.

SMUČARSKI SKOKI

Mrzlične priprave za letošnje jubilejno tekmovanje v Planici

PLANICA, 1. — V Planici so pri-čeli s pospešenimi pripravami za or-ganizacijo smučarskih poletov, ki bodo od 15. do 17. marca letos. Le-tošnje tekmovanje je še toliko bolj pomembno, ker bodo v Planici sla-tili 40-letnico poletov. Prireditelji hi-tijo s pripravami, da bi v primeru pomanjkanja snega na progi nano-sili sneg iz Tamarja. Na letošnjem jubilejnim tekmovanju bo nastopil tudi dvakratni svetovni prvak iz Faluna Hans Georg Aschenbach, ki brani obenem tudi uradni naslov svetovnega prvaka z lanskeletnih nastopov v Oberstdorfu.

NOGOMET

AMATERSKI POKAL UEFA

Jugoslavija-Italija na sporedu 27. marca

RIM, 1. — Vodstvo italijanske a-materske reprezentance je danes javilo seznam igralcev, ki bodo i-grali 27. marca proti jugoslovanski amaterski ekipi v okviru turnirja UEFA. Med pozvanimi je tudi igra-lec iz Furlanije Visintini (AS But-trio).

KOPENHAGEN, 1. — Danska no-gometna zveza je na svoji seji za-vrnila predlog, da bi na Danskem uvedli profesionalni nogomet.

MILAN, 1. — Jutri bodo odigrali tri tekme italijanskih nogometnih prvenstev. V A ligo se bosta sreča-la Cagliari in Milan, v A skupini C lige pa bodo igrali Clodiasottoma-rina — Gavinese ter Pro Vercel-li — Monza.

ALŽIR, 1. — V prijateljski nogo-

NAMIZNI TENIS

NA PRVENSTVU ANGLIJE

Stipančič in Šurbek zmagala v prvem kolu

LONDON, 1. — Na mednarodnem namiznoteniskem prvenstvu Anglije sta v prvem kolu jugoslovanska na-miznoteniska igralca Stipančič in Šurbek zmagala, medtem ko sta morala poražena z igrišča Corda in Karakašević, ki sta bila tako izločena.

DREVI V PARIZU

Calcabrini-Bouttier za naslov prvaka

PARIZ, 1. — Jutri zvečer se bo-sa v Parizu srečala za naslov ev-ropejskega prvaka srednjeveške kate-gorije sedanjí prvak Italijan Calca-brini in izivalec Francoz Bouttier. Srečanje bo oddajala tudi italijan-ska televizija ob 21.30.

TENIS

MIAMI, 1. — V četrtfinalu teni-škega turnirja «Saga Bay» je Ame-ričan Gorman premagal Jugoslova-na Piliča s 6:1, 6:3. V drugem če-trtfinalu pa je Drysdale odpravil Proisyja s 6:3, 6:3.

ODBOJKA

JUTRI V LJUBLJANI

Ženski šesterki Bora in Brega na prvenstvu za pokal Slovenije

Danes bodo borovke v zadnjem kolu italijanske B lige odigrale odločilno tekmo

Jutri bo v Ljubljani odbojkar-ski pokalni turnir za SR Slove-nijo. Poleg devetih domačih šester-ke bosta udeležila turnirja tudi Breg in Bor. Odbojkarstva zveza Slove-nije, ki je organizator tega zanimi-vega tekmovanja, je določila za nosi-le treh skupin: Fužinarja Ravne, Maribor in Krko iz Novega mesta. To so obenem tudi tri najboljše šester-ke v Sloveniji.

V prvi skupini bosta poleg že ome-njenega Fužinarja igrala še Bor in Jesenje. V skupino «B» pa so bile vključene štiri ekipe: Maribor, Ga-berje - Celje, Breg in Vič - Ljublja-na. Štiri zastopnice bo štela tudi tretja skupina, in sicer Krko, Ljub-ljano - Poljane, Prevalje in Merkur-ja iz Nove Gorice.

Prva in tretja skupina bosta igra-li v telovadnici Doma železniških šol v Šiški, Aljaževa 32, skupina «B» pa bo odigrala jutranji izločilni del v telovadnici gimnazije na Po-ljanah, Strossmajerjeva 1.

V sklepnem delu turnirja, ki bo v Šiški se bodo plasirale samo prve šesterke iz vsake skupine. Od naših dveh zastopnikov ima gotovo večje možnosti Breg kot pa Bor. Tržčan-ke bodo nastopale v Ljubljani moč-no okrnjene in Fužinar je prav go-tovo najboljša ekipa pri članicah v Sloveniji. Tudi če bi borovke stopile na igrišče v popolni postavi, bi slej ko prej težko premagale te naspro-tnice.

Dolničanke ne bi smele naleteti pri Viču in Gaberjah na nepremag-ljivi oviri. Po vsej verjetnosti pa bo odločilno srečanje z Mariborčan-kami. To so samo naše napovedi in ker se bo igralo vsak z vsakim, so možna tudi presenečenja. Glede na to se bo samo tekmovanje močno zavleklo in naši dve ekipi sta daleč boljše pripravljene, saj so borovke komaj končale prvenstvo, brežanke pa so spravile pod streho prvi del prvenstva.

Vse tekme bodo odigrane na dva dobljena seta. Urnik srečanj naših dveh zastopnikov pa je naslednji:

10.30: Jesenje — Bor
15.00: Fužinar — Bor
10.45: Gaberje — Breg
11.30: Vič — Breg
13.45: Breg — Maribor

B liga članice

Odbojkarice Bora se bodo drevi po-sloville od letošnjega prvenstva pred domačimi gledalci. Srečanje s šes-terko Junior iz Casale Monferrate je za Tržčanke izredno važno, saj gre za obstanek v tej ligi. Bor-ovke morajo drevi zmagati za vsa-ko ceno s 3:0. Nasprotnicam ne smejo prepušiti niti niza, kar bi koristilo neposrednemu tekmcu OMA. To pa bi bilo za slovenske igralke tudi usodno, ker se varovanke tre-nerja Cipolite dobro zavedajo, da mo-rajó doseči v Grotolengu proti vo-dečemu Vignonijski zmago. Na-sprotnice imajo še to prednost, da bodo igralce tudi dopoldne, ko jim bo izid srečanja v Trstu znan. Za Ju-nior nima to srečanje nobene va-žnosti, ker je že izven vsake nevar-nosti in njegove igralke niso v formi. Upajmo, da bodo borovke v tem težkem in delikatnem spopa-du pokazale tisto športno zagrienost in prizadevnost, katero smo letos često pogrešali. Pred tem važnim spopadom pa je «plavim» sreča o-brnila hrbet. Na zadnjem prijateljs-kiem srečanju z Bregom si je So-nja Pernardič pri ogrevanju poško-ovala gleženj in njen nastop je iz-ključen.

Moška C liga

V zadnjem zavrtljaju igra jutri Kras v Ravni proti Casadiu. Glede na to, da so Zgoničani že izpadli iz lige, po vsej verjetnosti ne bodo odpotovali v Ravno.

I. divizija člani

V šestem zavrtljaju bodo zastop-niki Bora igrali drevi v Turjaku z Libertasom. Kot je znano, so Trž-čani v petih nastopih izgubili le en set z Arc Lineo. Njihovi no-vočasnji nasprotniki pa so pospravili v zadnjih dveh nastopih dve zmagi. Najprej so doma premagali slabi PAV Dormisch iz Vidma in potem še Torriano.

***

Goriški Dom čaka nočoj, v šestem kolu moškega odbojkarkega prven-stva I. divizije, važna tekma, ki bo odločala o zadnjem mestu na lestvici. V gosteh bodo namreč ime-li ekipo PAV Dormisch iz Vidma. To ka tekmo s PAV smo vpraskali tolkača Doma Iva Devetaka za me-nje: «Tokrat moramo zmagati, saj je ta tekma naše zadnje upanje, da se povzpnejo na sredino le-stvice. Vsi igralci smo sedaj v do-bri formi in zato lahko upamo v najboljšo.»

Tekma Dom (Gorica) — PAV Dor-misch (Videm) bo drevi ob 21.15 v telovadnici Stella Matutina (Ulica Nizza 38) v Gorici.

Trener Doma Joško Princič je za to tekmo sklical vse igralce, ki se bodo morali zbrati pred zgoraj ome-njeno telovadnico ob 20.15.

NEDELJSKI IZIDI: Baxter - Sampvito 2:0, Virtus - Bar Veneto 2:1, Libertas Prosek - Olimpija 3:0, Primorec - Costalunga 0:4, Union - Libertas Barkovlje 1:4.

LESTVICA: Costalunga 26; Pri-morec 24; Libertas Barkovlje 22; Libertas Prosek 19; Virtus 15; Bax-ter 11; Sampvito in Union 8; Bar Veneto 7; Olimpija 6.

OBVESTILA

SPDT priredi jutri, 3. mar-ca dve varianti 8. zimskega spre-boda.

1. POLDNEVNI SPREHOD: zhi-rališče ob 9.30 pri glavni železni-ški postaji. Odhod ob 10. uri z vlakom do Grljana, od tu peš na Kontovel, Sv. Primož, v Krži, do Nabrežine. Povratek z vlakom v popoldanskih urah.

2. CELODNEVNI SPREHOD: zbirališče ob 8.15 v Ul. Cicerone. Odhod z avtobusom ob 8.30 do Ba-zovice. Od tam peš v Lipico in po stezah v Povir, Merče in čez Zi-dovnik v Sežano. Obvezna pre-pustnica.

***

ŠZ BOR sklicuje za ponedeljek, 11. marca 1974

16. OBČNI ZBOR

ki bo na stadionu «1. maj» ob 19.30 v prvem in ob 20. uri v drugem sklicanju.

Dnevni red:

1. Otvoritev.
2. Izvolitev volilne komisije.
3. Poročila.
4. Pozdravi.
5. Diskusija k poročilom.
6. Poročilo nadzornega odbora.
7. Volitve.
8. Razno.

Enajsterica Primorja, ki nastopa v 2. amaterski nogometni ligi

TONE SVETINA

STENA

30.

Skoraj v mraku je vstopil v slovensko smer, v sredini je po policah prestopil v nemško in tako pridobil precej časa. Ko je pod seboj zasilal zabijanje klinov, mu žilica ni dala miru, da ne bi sem in tja spustil kakšnega kamna v globino. Sprva je kamenje treskalo v grapo in upal je, da jima bo po-gnal v kosti nekaj strahu, preden ga bosta dohitela. Zdaj, ko je obvisel nad prepadom kot netopir, pa mu je bilo žal in sram ga je bilo, da ga bosta morala reševati. Blizina smrti mu je v obraz zarisala neizbrisne poteze strahu. Sam sebi in drugim je večkrat govoril, da je človek rojen za smrt in da je njemu prav malo mar, če se ubije danes ali jutri. Brez njega se bo svet prav tako noro vrtel dalje s svojimi kasarna-dami, cerkvami in bordeli, s pošteni in lopovi, z drhaljo, ki ni njemu ne bo nikoli priznala, da je boljši od nje. Če je Jug plezal zato, da bi si vzgajal voljo za višje smote človeške duše in boljšo ureditev sveta, se je Sloki odpravil v skalo zato, da bi lahko svet, ki ga je ranil, po mili volji preziral in plju-val na njegovo brezizidnost, kadar bi se mu zljubilo.

Ljudi v dolini ni maral, še manj pa v gorah. Z zaničeva-njem je govoril o šodrovcih, tistih planincih, ki se mučijo po nadelanih poteh in vzdihujejo vsi blaženi ob lepih razgledih, ki so skoraj povsod enaki. V prizadevanju, da bi ga poznali po odkritem zaničevanju vsega, kar je bilo pod njim, je šel do skrajnosti. Njegova šibka točka je bila razklanost. Rad bi bil

slaven, hkrati pa neopažen in samotar. Razkol tako različnih čutenj ga je potiskal v razpoloženje nenehne razdraženosti, ki se je sem in tja spremenila v žalost. Njegovo razpoloženje je bilo odvisno od tega, kar je v njem trenutno prevladalo. Zato so ga mnogi sodili napak.

«Zdaj pa povej, kaj se ti je pripetilo in kaj ti je!» je rekel Joža, ko si je Sloki opomogel.

Možak mu je z zdravo roko pokazal odlom, kjer se mu je odkrula skala, mu padla na roko in ga oplazila po nogi. Na srečo se je zavaroval, sicer bi bil odletej kakih sto metrov glo-boko v grapo. Joža ga je gledal začudeno, potem pa ga je vsega pretipal. Ker ni zavpil od bolečine, mu je pomirjeno dejal:

«Nič ni zlomljenega. Samo udarjen si. Te bova že spravi-la iz zagate.»

Mimo ranjenega se je vzpel v gladko izvešeno poč in jo brez težave preplezal. Kot je slutil, je bilo nenikoli višje zgo-raj dovolj prostora, kjer je lahko zabil klin in se krepko vstopil. Nekaj časa je trajalo, preden sta se s Stanetom spo-razumela. Potem je spustil Slokega na dvojni vrvi na izhodno polico. Od tod so se zavlekli na udobnejše mesto, kjer sta mu nudila prvo pomoč.

Joža ga je obvezal, Stane pa mu je z nekaj požirki žganja vrnil pogum. Na smrt prestrašeni si je po dobri uri opomogel. Na bleda lica se mu je razlilo nekaj rdečice, hrana, ki jo je zaužil, pa mu je vrnila moči.

Bil je pripravljen, da nadaljuje pot. Odklonil je, da bi ga spuščala navzdol, ker so bili tako že dovolj visoko.

Počaščen je bil, ko sta ga navezala medse. Joža, ki je sple-zal na vrh k steni prislonjenega stolpa, je pod seboj zvedavo opazoval Slokega, kako bo plezal. Moral mu je priznati, da je imenito stezal svoje dolge krake tudi na mestih, ki so bila težavna in izpostavljena.

Sloki pa je še z večjo vnemo opazoval Joža. Z rahlo za-

DOMAČI ŠPORT

DANES

SOBOTA, 2. marca 1974

ODBOJKA

ŽENSKA B LIGA

21.15 v Trstu, stadion «1. maj»
Bor — Junior

1. MOŠKA DIVIZIJA

19.00 v Turjaku
Libertas — Bor

21.15 v Gorici
Dom — PAV Dormisch

1. ŽENSKA DIVIZIJA

17.00 v Vidmu
PAV Dormisch — Sloga

19.00 v Trstu, stadion «1. maj»
Bor — AGI

20.00 v Dolini
Breg — Sokol

KOŠARKA

PROMOCIJSKO PRVENSTVO

16.00 na Kontovelu
Kontovel — Villesse

MLADINCI

17.00 v Šklednju
Servolana — Bor

KADETI

17.30 v Trstu. Ul. Caravaggio
Bor — Scoglietto

DEČKI

18.30 v Šklednju
Servolana — Bor

NOGOMET

3. AMATERSKA LIGA

15.00 v Trzinu
Falco — Mladost

15.00 v Vermeiglianu
Vermeigliano — Sovodnje

ŠAH

ŠAHOVSKI TURNIR

19.00 na Kontovelu
Prireja Kontovel

JUTRI

NEDELJA, 3. marca 1974

ODBOJKA

ZIMSKI ŽENSKI POKAL SLOVENIJE

9.00 v Ljubljani
Nastopata Breg in Bor

MOŠKA C LIGA

10.30 v Ravenni
Casadio — Kras

KOŠARKA

DEČKI

11.00 na Kontovelu
Kontovel — Flaminio

12.30 v Trstu, Ul. Della Valle
Italsider — Polet

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

9.45 v Trstu, Ul. Flavia
S. Anna — Primorje

15.00 v Štandrežu
Juventina — Inter SS

15.00 v Nabrežini
Duino — Zarja

11.00 v Trstu, Sv. Alojzij
Stock — Breg

15.00 pri Sv. Sergiju
Flaminio — Vesna

NARASČAJNIKI

10.30 v Trstu, stadion «1. maj»
CGS — Breg

10.30 v Ribiškem naselju
Libertas S. Marco — Union

12.45 pri Sv. Alojziju
Esperia — Primorje

11.00 na Padričah
Gaja — Giarizzola

10.30 v Krizu
Vesna — Ponziana

PLANINSTVO

8. ZIMSKI SPREHOD

9.45 v Trstu, Trg Libertà
Izlet v Nabrežino

8.15 v Trstu, Ul. Cicerone
Izlet v Sežano

Kontovcelci merijo na drugi par točk

Poletovci pred težko nalogo - Borovi dečki proti Servolani

Medtem ko bodo borovci v tem kolu počivali, bodo Kontovcelci na domačih tleh igrali proti Villesseju. Za naše košarkarje bo to e-dinstvena priložnost, da osvojijo drugi par točk v tem prvenstvu. Že to pa bi bilo za slovenske igralce tudi usodno, ker se varovanke tre-nerja Cipolite dobro zavedajo, da mo-rajó doseči v Grotolengu proti vo-dečemu Vignonijski zmago. Na-sprotnice imajo še to prednost, da bodo igralce tudi dopoldne, ko jim bo izid srečanja v Trstu znan. Za Ju-nior nima to srečanje nobene va-žnosti, ker je že izven vsake nevar-nosti in njegove igralke niso v formi. Upajmo, da bodo borovke v tem težkem in delikatnem spopa-du pokazale tisto športno zagrienost in prizadevnost, katero smo letos često pogrešali. Pred tem važnim spopadom pa je «plavim» sreča o-brnila hrbet. Na zadnjem prijateljs-kiem srečanju z Bregom si je So-nja Pernardič pri ogrevanju poško-ovala gleženj in njen nastop je iz-ključen.

Moška C liga

V A skupini bo Bora igral proti Servolani. Po prepričljivi zmagi pro-ti CGI iz Milja bodo «plavim» startali na novi par točk. «Plavim» so v pri-jateljskem srečanju že premagali Servolano, pa čeprav niso nastopili s standardno postavbo.

DEČKI

Kontovel bo na domačih tleh igral jutri proti novincu Flaminiju, in bi moral zato osvojiti drugo prvenstve-no zmago ter se tako obdržati na vrhu lestvice.

Polet pa bo imel težjo nalogo. Openski košarkarji bodo gostovali jutri pri Italsidru, ki je v nedeljo doživel pekoč poraz proti Lloyddu Adriaticu A. Za poletovce bo torej to srečanje dober test.

KADETI

Borovci bodo danes igrali proti Scoglietto, ki je v dveh tekmah doživel dva huda poraza. Za borovce, ki so prejšnjo soboto izgubili proti Interju 9:04, ne bi smelo današnje srečanje predstavljati velikih težav. Vseeno pa bodo morali zaigrati zbra-no in brez podcenjevanja, kar bi jih lahko drago stalo.

b. l.

ZA POKAL PRAKOV

Tesen poraz Ignisa

RIM, 1. — V povratni tekmi če-trtfinala košarkarskega turnirja za pokal prvakov je francoski Berck premagal Ignis iz Vareseja s 87:84.

TOTIP

Cesena - Foggia	1	
Fiorentina - Lazio	2	
Inter - Torino	1 X 2	
Juventus - Bologna	1 X	
LR Vicenza - Verona	1	2
Roma - Genoa	1 2	
Sampdoria - Napoli	2	
Bari - Catanzaro	X	
Perugia - Varese	2	
Reggina - Catania	1 X	
Spezia - Ascoli	1 X 2	
Udinese - Triestina	1 X	
Lucchese - Pisa	X	

1. — prvi	1 X
2. — drugi	X 1
3. — prvi	1 1
4. — drugi	X 2
5. — prvi	1
6. — drugi	1 X X
7. — prvi	2 1 X
8. — drugi	1 X
9. — prvi	X
10. — drugi	2

Slokeni se je zdelo, da se trudi s tem črniljem s prav tolikšno vnemo, kot se je trudi z njim, da ga je spravil izpod previsa. Kakšni dani ljudje! Večina bi šla mirno mimo, mar-sikdo pa bi še stopil nanj...

Joža je v topli dani prišel črnilja vse do koč na Kre-darici. Okoli doma je vrečala in se vrtinčila jata lačnih rume-nokljunov. Nad odpadki pod domom so frfotale kavke. Črnilj se je od toplice sapa in vročih dlaní razmislil. Joža se je raz-veselil kakor otrok, ko mu je zaškrabljalo po koži.

«Daj, Stane, zaluj nekaj kamnov čez skalo, da prepodiš kavke, ker bi ga pojedle, če ga spustim!»

Stane je ubogal. Šele ko je daljava posrkala črne pike, je Joža razpil dlan in položil črnilja na klop. Okoli njih se je zbralo nekaj planincev. Vsi so radovedno strmeli, ko je črnilj otresal krila, nekaj časa «vozil kočijo» sem in tja, po-tem pa veselo zabrenčal v sinjino proti cvetnim poljanam Ve-lega polja.

«Danes smo rešili dva! Zanima me, če boš tudi črnilja vpi-sal v knjigo rešenih, Joža!» se je zasmajal Stane.

Čop je priklimal:

«Da, tudi črnilja. Saj tudi on rad živi.»

Sedli so v kot. Sloki je naročil štefan kuhanega vina.

Trčili so. Sladka in opojna pijača se jih je prijetno segrela.

«No, Sloki, ali veš, kaj je rekel Bohinjec, ko je oblezel pijan pod stogom,» je vprašal Joža.

«Ne vem.»

«Čudno so pota božje previdnosti,» je rekel. Pa to veš, kaj je dejal, ko ga je Ljubljancan vprašal: «Oče, v koliko škafov za vodo bi spravili Bohinjsko jezero?»

Ker Sloki tudi tega ni vedel, se je Čop speš odrezal:

«V enega, če bi bil dovolj velik! No, še eno! Nekdo je pri Slapu Savici vprašal Bohinjca, koliko računa za čez Komarčo? Ali veš, kaj mu je odgovoril?»

(Nadaljevanje sledi)

OB ZAČETKU ZASEDANJA PARLAMENTARNE PREISKOVALNE KOMISIJE

Tajnik upravnega sveta ENEL priprt v zaporu Regina Coeli

Genovski sodniki odbili zahtevo po izročitvi aktov državnemu pravdnstvu - Vlado osebnosti se opravičujejo

RIM, 1. — Parlamentarna preiskovalna komisija, ki se ukvarja z obtožbami o petrolejskih prekrških, se je davi sestala v Montecitorio pod predsedstvom poslanca Cattanea.

Seja, ki se je začela malo po 9.30, je trajala štiri ure. V sporočilu, ki je bilo izdano po seji, je rečeno, da je komisiji poročal sam predsednik Cattanei, poročili da sta podala tudi podpredsednika Spagnoli in Reggiani. Gre za zadeve, ki se tičejo aktov, ki so jih genovski sodniki in rimsko državno pravdnstvo poslali komisiji v zvezi s preiskavo o petrolejskem trgu.

V poročilu je še rečeno, da je komisija po izčrpnem pregledu dokumentacije, ki jo je prejela, sprejela naslednje obveznosti: 1. vključitev v svoj postopek aktov, ki

zadevajo sodnijski postopek ENEL, ki je v teku na rimskem državnem pravdnstvu; 2. upoštevajoč tudi akte zadevnega postopka, komisija zadošuje predsedstvo, da ji poroča v tej zvezi na seji, ki bo prihodnje sredo. Še posebej mora to poročilo zadevati ugotavljanje prekrškov ter osebnosti proti katerim bi bilo treba sprožiti ustrezen postopek.

Iz Genove sporočajo, da so sodniki Adriano Sansa, Mario Almerighi in Carlo Brusco vsaj za sedaj sklenili, da ne bodo izročili državnemu pravdnstvu v Genovi aktov o preiskavi glede petrolejske afere s katerimi še razpolagajo.

Kot je znano, je genovski generalni pravnik Francesco Coco zahteval v prejšnjih dneh (zahtevo je sporočil načelnik pravdnstva Lucio Grisolia) naj mu izročijo za-

devne akte. Po mnenju genovskih sodnikov je pismo, kjer se zahteva izročitev aktov, preveč generično. Kolikor je znano, genovski sodniki razpolagajo samo še z nekaterimi preiskovalnimi akti, ki zadevajo nekatere epizode prikrivanja goriv.

Medtem ko parlamentarna komisija nadaljuje svoje delo, preiskovalni organi sprejemajo precej stroge ukrepe proti ljudem, ki so na ta ali na drugi način vmešani v petrolejsko afero. Danes je rimsko pravdnstvo izdalo zaporni nalog za dr. Luigija Benedettija, tajnika upravnega sveta ENEL. Dr. Benedettiju so sporočili zaporni nalog agenti finančne straže ob 14. uri popoldne v njegovem stanovanju. Agenti so ga takoj odpeljali v zapor «Regina Coeli». V zapornem nalogu je rečeno, da je tajnik upravnega sveta ENEL obtožen prekrška zakona, ki ga predvideva člen 318 kazenskega zakona. Ta prekršek je kazniv z globo do 400 tisoč lir. «Javni funkcionar — pravi zakon — ki pri opravljanju svoje službe, prejme zase ali za koga drugega denar ali kako drugo korist, oziroma sprejme obljubo, se kaznuje v smislu omenjenega zakona». Sodnijski organi so takoj obvestili o aretaciji Benedettija prizadeta branilca, in sicer odv. Armanda Costo in Pietra Lio.

Z aretacijo dr. Benedettija se je število zapornih nalogov sodnijskih oblasti v zvezi s preiskavo o petrolejski aferi povečalo na tri. Prvi zaporni nalog je bil sprejet v zvezi z inž. Vincenzom Cazzanigo, bivšim predsednikom italijanske petrolejske zveze, ki pa živi sedaj v ZDA. Drugi zaporni nalog je bil sporočen Carlu Cittadiniju, nameščencu podjetja ESSO ter bivšemu tajniku inž. Cazzanige. Po enem tednu so tega obtoženca izpustili na časovno svobodo, ker je njegov položaj povezan s preiskavo, ki jo vodi sedaj parlamentarna preiskovalna komisija.

Dr. Benedettija obtožujejo, kot Cazzanigo, da je hudo zapleten v aferi ENEL. Po mnenju preiskovalnih organov, naj bi prav Benedettij, kot tajnik upravnega sveta elektriške ustanove, koordiniral dejavnosti v svrhu korupcije. Kot je znano, so nekatere petrolejske družbe skušale preprečiti izgradnjo jedrskih central, da bi tako sprostile gradnjo termoelektričnih central. V obtožnici je rečeno, da je Benedetti prejel deset čekov po 100 milijonov. Dokaz za to je potrdilo, ki ga je izdal dr. Giuseppe Arcaini, generalnem direktorju Italcasse, ki je dal na razpolago eno milijardo lir za operacijo ENEL.

Petrolejska aferi ter pisanje raznih časopisov je povzročilo reakcije raznih vidnih vladnih osebnosti. Še vedno spadajo ministri za obrambo Tanassi, minister za prevoze Preti (ki je izjavil, da je tožil ravnatelja in pisca članka, ki je bil objavljen v zadnji številki tiskila «Espresso»), podtajnik na ministrstvu za pravosodje Pennacchini in končno tudi minister Moro.

Na koncu naj omenimo še, da je Giulio Andreotti poslal tiskniku «Panorama» pismo, v katerem pojasnjuje svoje stališče in delovanje v svojem ministru za industrijo leta 1967, ki je bila na vrhuncu kriza zaradi Sueškega prekopa. Andreotti trdi, da je tedaj sprejel ukrepe, ki naj bi zaščitili državne koristi.

Etiopski cesar Haile Selassie (v sredi) z novim premierom Enbalkatchewom Makonenom (desno)

Sedem Nixonovih ožjih sodelavcev formalno obtoženih zaradi zadeve Watergate

WASHINGTON, 1. — Zvezna porota za zadevo Watergate je danes sklenila formalno obtožiti sedem bivših Nixonovih sodelavcev zru-

ževanja v zločinske namene, goljufige in oviranje pravice v zvezi z zadevo Watergate. Obtoženi so bili bivši pravosodni minister John Mitchell, bivši načelnik osebja Bele hiše Bob Haldeman, bivši svetovalec Charles Colson, bivši pravosodni podtajnik Robert Mardian, bivši predsednikov pomočnik Gordon Strachan in bivši odvetnik Nixonovega volilnega odbora Kenneth Parkinson. Zvezni sodnik John Sirica je sporočil, da se bo proces proti obtoženim začel 9. marca. Posebni javni tožilci za zadevo Watergate Leon Jaworski pa je s svoje strani dejal, da bo sodna razprava dolga in zelo komplicirana. Ko je sporočil sodniku Sirici imena sedmih obtožencev, mu je Jaworski izročil tudi zapečateno poročilo, v katerem naj bi navedel svoje ugotovitve o vlohi, ki jo je imel v vsej zadevi predsednik Nixon.

Takoj po odločitvi porote, da formalno obtoži sedem Nixonovih sodelavcev zaradi zadeve Watergate, je predstavnik Bele hiše prebral časnikarjem tiskovno sporočilo, v katerem predsednik opozarja Američane, da je po kazenskem zakoniku vsak obtoženec nedolžen dokler ga sodišče ne obsodi. Sporočilo nadalje poudarja, da je sodišče edini pristojni forum, ki naj obravnava zadevo Watergate. Tudi senatorji in poslanci so zelo previdno ocenili odločitev Jaworskiga in poudarjali, da nečajo vplivati s svojimi sodbami na odločitev sodišča. Edina izjema je bil republikanski senator Lowell Weicker, član preiskovalne komisije za zadevo Watergate, ki je poudaril, da po njegovem mnenju «zadeva Watergate ni izključno volnarska aferi, pač pa delovanje ljudi brez idealov, ki so dobesedno oropali Ameriko njenih načel».

Eden od obtožencev, bivši pravosodni minister John Mitchell, se mora že zagovarjati pred nekim sodiščem v New Yorku.

NAJNOVEJŠA OFENZIVA OSVOBODILNIH SIL V KAMBODŽI

«Rosa» se je spremenila v dež raket in granat nad Phnom Penhom

Ameriško veleposlaništvo spremenjeno v trdnjavo - Molitve za mir v pagodah

PHNOM PENH, 1. — V Kambodži je v neposredni bližini glavne mesta v teku bitka, ki bo morda imela dalekosežne posledice za ves nadaljnji razvoj vojaških in političnih dogodkov v tem delu Azije. Gre za ofenzivo osvobodilnih sil, ki imenovanih «rdečih Hmerov», ki pritiskajo na prestolnico z juga in jugozahoda. V tem trenutku ne gre toliko za spopade med Lon Nolo- vimi četami in osvobodilnimi silami, temveč za nenehno bombardiranje glavnega mesta. Če je prej je sedaj «rosa» spremenila v dež raket, ki jih bruha jo sovjetske 122 mm rakete, howitzer in topovi, ameriški 105 mm topovi, ki so jih osvobodilne sile zaplenile sovražnikom, ali pa, kot trdijo v kambodskem glavnem mestu, celo odkupile od podkupljenih generalov Lon Nologe vojske.

«Smrt z neba» je postala za prebivalce glavnega mesta prava mora. Prej, ko so bombe padale le posamič je bilo prebivalstvo bolj

jejo celo kot «specialiste». V resnici gre za navadne gverilce, ki prenašajo naboje ter sledijo premikom topovskih baterij, ki naglo menjavajo svoje položaje. Prav to stalno premikanje onemogoča Lon Nologemu letalstvu, da bi uspešno uničevalo sovražne baterije. Bombardiranje mestnih čet (posebno vojaško pomembnih središč) porazno vpliva na prebivalstvo. Budistični duhovniki so že začeli moliti po pagodah ter klicati na pomoč bogove, da bi jih rešili hude stiske. Te verske manifestacije pa ne vplivajo nič kaj spodbudno na Lon Nologe vojske, ki so po večini budisti ter se upirajo celo ukani, da bi napadali svetišča, čeprav se morda njihovih skrivajo «rdeči Hmeri».

Resnični katalizator boja proti osvobodilnemu gibanju so vojaški predstavniki ZDA. Ameriški general Cleeland prireja skoraj vsak dan tiskovne konference na ameriškem veleposlaništvu, ki je spremenjeno v pravo trdnjavo. Okna so iz posebnega kristala, ki ga je nemogoče razbiti s svinčenkami ali drobič granat ter še zaščiten po potrebi z jeklenimi zasloni. Tudi druga veleposlaništva so zaščiteni. Ioda le z navadnimi vrečami s peskom.

Lon Nolog režim je na robu propada. Prebivalstvo v glavnem mestu se čuti ogroženo. Radijska postaja osvobodilnega gibanja, ki jo je zelo dobro slišati zaradi bližine, poziva ljudi, naj se zatečejo na osvobodljeno področje, kjer bodo popolnoma varni. Ne izključuje pa možnosti, da gre za psihološki trik na prebivalstvo, ki bi se moralo upreti Lon Nologemu režimu, če si že hoče zagotoviti vsaj golo življenje.

Budistični duhovniki molijo po pagodah ter zahtevajo konec bratovske vojne. Lon Nol se vstraja. Do kdaj? Verjetno ne dolgo, ker je vsa jugovzhodna Azija naveličana vojne, ki traja že tri desetletja.

Kamboško vojaško poveljstvo je sporočilo, da se je neko vojaško prevoziško letalo raztrgalo na ozemlju, ki ga nadzorujejo osvobodilne sile. Na letalu «C-123» je bilo 14 oseb. Ne ve se še kakšna usoda jih je doletela.

Iz Južnega Vietnama sporočajo o spopad med vojaškimi oddelki saigonskega režima in vojsko začasne revolucionarne vlade. Saigonsko poveljstvo pravi, da je bilo pri spopadih ubitih več pripadnikov osvobodilne vojske.

V Lodiju ugrabljen premožen trgovec

LODI, 1. — Neznanci so danes ponoči ugrabili v Lodiju 33-letnega premožnega trgovca Emilia Baronia. Baroni se je pravkar pripeljal pred svojo vilo in je hotel z avtom v garažo, ko so ga ugrabitelji napadli. Po kratkem spopadu so ga prisilili, da jim je sledil v poltovornjak, ki je hitro odbrzel proti Milanu.

Ruvanje in krčenje je zbudilo Baroničev ženo, ki je prišla na okno, da bi videla, kaj se dogaja. Videla je le, da so neznanci pahili njeneža moža v poltovornjak in ga odpeljali. Ženska je nemudoma obvestila tasta, ki je poklical policijo. Agenti so postavili okrog Lodijske cestne bloke, a vse je bilo zaman. Dospel je ugrabitelj še niso oglašili pri družini, da bi zahtevali odkupnino.

PARIZ, 1. — Nova francoska vlada, ki jo je sestavil premier Messmer, bo omejena na 15 ministrov ter na 13 državnih tajnikov. Sej vlade se bodo odšli naprej udeleževali samo ministri, se pravi skupaj s premierom in predsednikom republike Pompidoujem vsega skupaj 17 ljudi. Na sejah prejšnje Messmerove vlade je prisostvovalo več kot 30 ljudi.

VČERAJ ZJUTRAJ V RIMU

ROP V PSIHIATRIČNI BOLNIŠNICI: DVESTO MILIJONOV LIR PLENA

Banditi ranili blagajnika in zapriseženega stražnika

EKONOMISTI PA TAKI!

Turki so pa res gospodarstveniki, da jim ni enaki: pred časom so dvignili na površje trup potniške ladje «Marmara», ki se je potopila zaradi silovitega požara. Za delo je družba lastnica ladje plačala 23 milijonov turških lir (milijarda italijanskih lir), ladjo pa je prodala neki ladjedelnici za šest milijonov lir (250 milijonov italijanskih lir).

apatično kot prizadeto, potem pa ko se je ofenziva stopnjevala, je nastopilo razdobje zaskrbljenosti.

Lon Nologa vlada trdi, da kontrolira položaj. Njeno letalstvo, ki je sicer že nekoliko zastarelo (gre za letala iz časov vietnamske vojne, ki so bila zastarela že za tedanje pojme), preletava bojišča, toda ne posreči se mu, da bi izsledilo tistih 10 ali 20 ameriških topov, ki bruha ožjen in smrt na obkoljeno mesto. Lon Nologa propaganda trdi, da gverilcem pomaga pri tej dejavnosti tisoč ali morda še več vojakov severno-vietnamske vojske, ki jih označu-

siminiju pa sta prisilila krepko zasušeno. Zlikovca sta se takoj nato polastila denarja, ki sta strpala v kovčka rjave barve, in zbežala na dovorišče, kjer sta ju čakala pajdaša. Pnevmatike so začele in vozilo banditov je odbrzelo proti stranskemu vhodu, ki je bil zaprt. Eden od štirih je sprožil rafal proti ključavnici, ki pa je vzdržala. Zlikovci so zato poskakali z avta, preskočili ograjo in se oddaljili z dvema drugima voziloma, v katerih sta ju čakala pajdaša. En avto, fiat 124 svetle barve, v katerem so banditi pustili krinke in brzo-strelko, so policisti našli blizu licija «Castelnuovo», za drugim, «giulio 1300» zelene barve, pa ni sledu.

Bolničar Gennaro De Protis, ki je čakal pred blagajno na plačo, je obnovil glavne faze drznega roparskega podviga: «Čakal sem pred blagajno, ko sem slišal kričanje in streljanje. Takoj nato se mi je približal zakrinkan bandit, ki je imel rdečo lasuljo in usnenj suknjic. Naperil je proti meni brzo-strelko in mi zažugal: «Ne gani se! To je rop!» Medtem ko je bandit stopil

v blagajno je bolničar zbežal, da bi dal alarm. Primarni psihiatrični bolnišničar prof. Bartolini pa je izjavil, da je slišal kričanje iz blagajne, ki je oddaljena le nekaj metrov od njegove urada. «Mislim sem — je poudaril — da gre za hudo razburjenega pacienta. Šele ko sem videl bandite bežati, sem razumel, kaj se je zgodilo.

«Po mojem mnenju — je dodal prof. Bartolini — so banditi zelo dobro poznali bolnišnico. Preden so zbežali so onespobili vse telefone.

Edini, ki je še delal, je bil telefon mojega urada, s katerim smo poklicali policijo.»

LEGNANO (Milan). 1. — Danes zjutraj je v legnanski bolnišnici umrl ravnatelj benke iz Castellare (Varese) Giovanni Bona, ki so ga banditi smrtno ranili v torek. Bono, kateremu je krogla prebila lobanjo, so pripeljali v bolnišnico, kjer so ga zdravili, a njegovo zdravstveno stanje je bilo tako kritično, da ga zdravniki niso hoteli operirati.

Zastava Egipta spet plapola v Washingtonu

Zastava Egipta od včera spet plapola v Washingtonu, ker sta Egipt in ZDA navezala diplomatske stike, ki so bili pretrgani leta 1967 med šestdnevno egiptovsko-izraelsko vojno. Na sliki: egiptovski veleposlanik v Washingtonu dviga zastavo na drog